

# **Haukivuoren arkeologinen inventointi 2006**

**Antti Bilund  
Savonlinnan maakuntamuseo**

**2006**

## **HAUKIVUORI**

**TUTKIMUKSEN SUORITTAJA:** Savonlinnan maakuntamuseo

**INVENTOIJJA:** fil. yo. Antti Bilund

Inventointi on osa Muinaisuuden jäljillä –hanketta, jossa tavoitteena on tarkentaa kuvaa Pieksänmaan, Haukivuoren ja Mäntyharjun muinaisjäännöksistä mm. matkailuun, opetukseen ja maankäytön suunnitteluun.

Ennen inventointia museoviraston muinaisjäännösrekisteriin oli kirjattuna Haukivuorelta 13 kiinteää muinaisjäännöstä. Näistä yksi oli kuppikivi, yksi ajoitukseltaan määrittelemätön viljelyröykkiökohde, ja muut kivikautisia tai yleisemmin esihistorialliseksi ajoitettuja pyyntiasuinpaikkoja. Haukivuorella ei ole suoritettu perusinventointia.

Inventoinnin pääasiallisena tarkoituksena oli etsiä aiemmin tuntemattomia muinaisjäännöksiä alueilta, joilla niitä todennäköisimmin arveltiin esiintyvän. Maastotyöajan niukkuuden vuoksi inventointi keskitettiin kunnan pohjois-, länsi- ja keskiosaan eli pääasiassa Kyyveden rannoille. Inventoinnissa painottui rantasidonnaisten pyyntikulttuurin muinaisjäännösten etsimiseen. Maanviljelysasutukseen varhaisvaiheeseen liittyvien ja uudempien muinaisjäännösten etsiminen jäi inventoinnissa näin ollen hyvin pieneen osaan.

Inventoinnissa löytyi 13 aiemmin tuntematonta kiinteää muinaisjäännöstä. Näistä 11 on kivitäi varhaismetallikautisia asuinpaikkoja. Kaikki nämä asuinpaikat sijaitsevat metsämaastossa. Ne ovat yleensä varsin hyvin säilyneitä. Kolmella asuinpaikalla on asumuspainanne. Asuinpaikkojen lisäksi löytyi neljä samantyyppistä kohdetta, joita ei löytöjen vähäisyyden vuoksi ole syytä pitää kiinteinä muinaisjäännöksinä. Inventoinnissa löytyi myös laaja ja hyvin säilynyt pyyntikuoppakohde, johon kuuluu 26 pyyntikuoppaa. Se muodostaa tiiviin alueellisen kokonaisuuden yhdessä sen laidoilla sijaitsevien kahden kivikautisen asuinpaikan ja yhden kvartsilöytöpaikan kanssa. Viimeinen uusista kohteista on hyvin säilynyt ja edustava kahden tervahaudan ja yhden hiilimiilun muodostama ryhmä, joka sijaintinsa vuoksi sopii hyvin nähtävyydeksi.

Lisäksi inventoinnin yhteydessä merkittiin muinaisjäännösrekisteriin kaksi sieltä aiemmin puuttunutta kivikautista asuinpaikkaa ja paikkakunnalla vanhastaan hautapaikkana tunnettu Munninsaari.

**LÖYDÖT:** KM 36354 – 36369

**KENTTÄTYÖAIKA:** 14 päivää lokakuussa 2006

**TUTKIMUSKUSTANNUKSET:** Etelä-Savon maakuntaliitto, Savonlinnan maakuntamuseo sekä Haukivuoren, Mäntyharjun ja Pieksänmaan kunnat 24000 € (Haukivuoren, Mäntyharjun ja Pieksänmaan inventoinnit yhteensä)

**TUTKIMUSRAPORTTI:** Antti Bilund 11.12.2006 (museoviraston arkeologian osaston topografisessa arkistossa)

# **Haukivuoren arkeologinen inventointi 2006**

## **Sisällys**

1. Johdanto	2
2. Menetelmät	2
3. Tulokset	3
Luettelo inventointikohteista	4
Yleiskartta	5
Kohdekuvaukset	6
Kartat	51
Liitteet:	
Löytöluettelo	

# Haukivuoren arkeologinen inventointi 2006

## 1. Johdanto

Tämä inventointi on osa Etelä-Savon maakuntaliiton maakunnan kehittämisrahalla rahoitettua Muinaisuuden jäljillä –hanketta, jossa tavoitteena on tarkentaa kuvaa Pieksänmaan, Haukivuoren ja Mäntyharjun muinaisjäänöksistä mm. matkailuun, opetukseen ja maankäytön suunnitteluun.

Ennen inventointia museoviraston muinaisjäänösrekisteriin oli kirjattuna Haukivuorelta 13 kiinteää muinaisjäänöstä. Näistä yksi oli kuppikivi, yksi ajoitukseltaan määrittelemättömän viljelyryötkiökohde ja muut kivikautisia tai yleisemmin esihistorialliseksi ajoitettuja pyyntiasuinpaikkoja. Tiedot kohteista ovat kertyneet eri arkeologien tarkastusmatkoilla kuntaan. Näiden aiheena ovat monissa tapauksissa olleet paikkakunnalta tutkijoille toimitetut löydöt tai ilmoitukset. Erikoisin ja ehkä merkittäväkin yksittäinen löytö on ollut Oravasalon kivikautinen reenjalas. Sen löytöpaikka on myös ainoa Haukivuorella kaivauksin tutkittu arkeologinen kohde.

Haukivuorella ei ole suoritettu perusinventointia, jossa olisi koottu yhtenäisessä muodossa tiedot kunnan kaikista arkeologisista löydöistä ja tarkastettu kaikki löytöpaikat. Tämän kertainenkaan inventointi ei ollut sellainen, sillä sen pääasiallisena tarkoituksena oli etsiä aiemmin tuntemattomia muinaisjäänöksiä alueilta, joilla niitä todennäköisimmin arveltiin esiintyvän. Vanhoja irtolöytöjä ei selvitetty, eikä löytöpaikkoja tarkastettu. Myöskään vanhastaan tunnettuja kiinteitä muinaisjäänöksiä ei yleensä tarkastettu. Tästä oli poikkeuksena vain Oininginlammen seutu, jossa vanhat kohteet liittyvät niin läheisesti uusiin löytöihin, että kokonaisuuden hahmottamiseksi vanhatkin kohteet on ollut tarpeellista tarkastaa ja esitellä tässä inventoinnissa.

Käytettävissä olevan ajan rajallisuuden vuoksi inventointi keskitettiin kunnan pohjois-, länsi- ja keskiosaan eli pääasiassa Kyyveden rannoille. Kunnan koillis- ja itälaita eli vesistöistä Naakkima, Tylönen ja Kangasjärvi jäivät inventoinnin ulkopuolelle. Martti Koponen inventoi niitä Pieksänmaan inventoinnin yhteydessä. Myös kunnan kaakkoisosa, varsinkin Haukivuoren kylän kanta-alue sisämaassa, mutta myös Kyyveden kaakkoisranta, jäi inventoinnissa suhteellisen vähälle huomiolle maastotyöajan niukkuuden vuoksi.

Inventoinnin on tehnyt allekirjoittanut. Inventointia suoritettiin maastossa 14 päivänä aikavälillä 12.10-30.10.2006. Todellinen tehollinen maastotyöaika jäi noin päivää lyhyemmäksi maan saatua yhtenäisen lumipeitteen maastotöiden loppuvaiheessa.

## 2. Menetelmät

Esityövaiheessa Martti Koponen Savonlinnan maakuntamuseosta selvitti kunnan muinaisjäänöstilanteen museoviraston muinaisjäänösrekisterin perusteella. Myös alueen vesistö- ja asutushistoriaa selvitettiin aiempien tutkimusten perusteella.

Maastotöissä keskityttiin inventoinnin päätarkoituksen mukaisesti uusien muinaisjäänösten etsimiseen. Koska inventointikokemus Etelä-Savossa osoittaa, että pyyntikulttuurin muinaisjäänökset ja erityisesti asuinpaikat ovat runsaslukuisimpana esiintyvä ja myös pienimmällä työpanoksella löydettävissä oleva muinaisjäänöstyyppi, painottui inventointi niiden etsimiseen. Maanviljelysasutukseen varhaisvaiheeseen liittyvien muinaisjäänösten etsiminen jäi inventoinnissa näin ollen hyvin pieneen osaan, vaikka edellytyksiä siihenkin Haukivuorella näyttäisi olevan. Tunnetaanhan Häkkilästä kuppikivi, ja Haukivuo-

ren kylä on historiallisen ajan alussa ollut jo Savon mittakaavassa huomattava asutuskeskittymä.

Uusia kohteita etsittäessä maastotöissä pääasiallinen menetelmä oli maaston ja muinaisjäännösten havainnointi maastossa kävelen. Koekuoppia kaivettiin paikoissa, joissa ympäristö näytti muinaisjäännösten esiintymisen kannalta suotuisalta, tai pinnalle näkyvien rakenteiden luonteen selvittämiseksi.

Uusien kohteiden etsimisen lisäksi inventoinnissa tarkastettiin yleisöilmoituksen perusteella yksi maastokohde, jossa ei todettu muinaisjäännöstä. Tarkastuksesta tehdään erillinen tarkastuskertomus.

Löytyneet muinaisjäännökset dokumentoitiin normaalisti. Valokuvina otettiin vain digikuvia, joita on käytetty tämän raportin kuvituksena.

Raportti sisältää kuvaukset 22 kohteesta. Kohteet 1 ja 3 ovat aiemmin tunnettuja kivikautisia asuinpaikkoja, jotka tarkastettiin inventoinnissa. Kohteet 4 ja 5 ovat Leena Lehtisen vuonna 1999 löytämiä ja dokumentoimia kivikautisia asuinpaikkoja, jotka ovat tiedon kulussa tapahtuneen katkoksen vuoksi kuitenkin jääneet aiemmin merkitsemättä muinaisjäännösrekisteriin. Myös ne tarkastettiin inventoinnissa. Muut 18 kohdetta ovat uusia kohteita. Näistä kohde numero 22, Munninsaari, on paikkakunnalla perinteisesti tunnettu vanhana hautapaikkana. Kohdetta ei inventoinnin aikana päästy maastossa tarkastamaan, mutta se on kuvattu raportissa useilta tahoilta saatujen yhtäpitävien, pääasiassa suullisten, mutta pieneltä osin myös kirjallisten tietojen perusteella. Loput 17 kohdetta ovat inventoinnissa löytyneitä ja maastossa tarkastettuja uusia kohteita.

Inventointilöydöt on luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin päännumeroilla KM 36354 – 36369.

### **3. Tulokset**

Inventoinnissa löytyi 13 aiemmin tuntematonta kiinteää muinaisjäännöstä. Näistä 11 on kivi- tai varhaismetallikautisia asuinpaikkoja. Kaikki nämä asuinpaikat sijaitsevat metsämaastossa. Ne ovat yleensä varsin hyvin säilyneitä. Vain kaksi on ilmeisesti melko suurelta osin tuhoutunut tietä rakennettaessa, ja kolme kärsinyt pienempiä vaurioita rakennustöiden tai hiekanoton vuoksi. Kolmella asuinpaikalla on asumuspainanne. Asuinpaikkojen lisäksi löytyi neljä samantyyppistä kohdetta, joita ei löytöjen vähäisyyden vuoksi ole syytä pitää kiinteinä muinaisjäännöksinä.

Inventoinnissa löytyi myös harvinaisen laaja ja hyvin säilynyt pyyntikuoppakohde, johon kuuluu 26 pyyntikuoppaa. Se muodostaa tiiviin alueellisen kokonaisuuden yhdessä sen laidoilla sijaitsevien kahden kivikautisen asuinpaikan ja yhden kvartsilöytöpaikan kanssa.

Yksi uusista kohteista on hyvin säilynyt ja harvinaisen edustava kahden tervahaudan ja yhden hiilimiilun muodostama ryhmä. Se sijaitsee ehjässä metsämaastossa aivan Puulan melontareitin rantautumispaikan vieressä, joten se sopii hyvin nähtävyydeksi.

Lisäksi inventoinnin yhteydessä merkittiin muinaisjäännösrekisteriin kaksi sieltä aiemmin puuttunutta kivikautista asuinpaikkaa ja paikkakunnalla vanhastaan hautapaikkana tunnettu Munninsaari. Saari on jo aiemmin suojeltu yleiskaavassa.

Savonlinnassa 11.12.2006

Antti Bilund

## Haukivuoren arkeologinen inventointi 2006

### Luettelo inventointikohteista

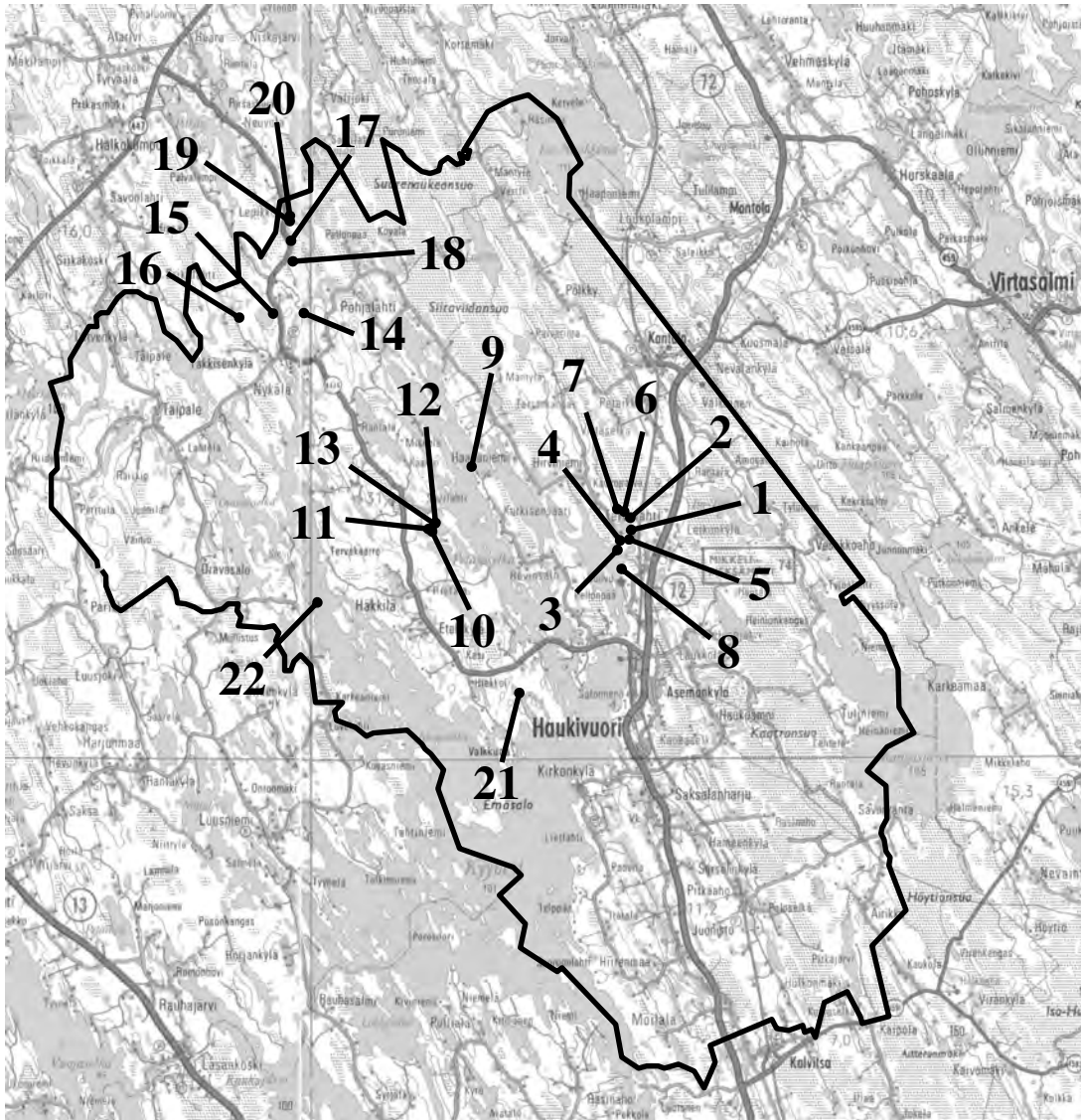
Luettelo ei sisällä niitä aiemmin tunnettuja Haukivuoren kiinteitä muinaisjäännöksiä ja löytöpaikkoja, joita ei tarkastettu inventoinnissa. Oininginlampi 1 (entinen Oininginlampi) ja Tervaniemi 1 (entinen Tervaniemi) ovat aiemmin tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Nro	Nimi	Ajoitus	Tyyppi	Luokka	Peruskartta	X	Y
1	Oininginlampi 1	kivikautinen	asuinpaikka	2	323106	6884730	3510660
2	Oininginlampi 2	kivikautinen	asuinpaikka	2	323106	6884990	3510690
3	Tervaniemi 1	kivikautinen	asuinpaikka	2	323106	6884000	3510200
4	Tervaniemi 2	kivikautinen	asuinpaikka	1	323106	6884220	3510220
5	Tervaniemi 3	kivikautinen	asuinpaikka	2	323106	6884360	3510450
6	Oininginsalo 1	kivikautinen	asuinpaikka	2	323106	6885330	3510530
7	Oininginsalo 2	kivikautinen	asuinpaikka	2	323106	6885500	3510310
8	Lintuniemi	kivikautinen	asuinpaikka	2	323106	6883420	3510340
9	Pitkäniemi	kivikautinen	asuinpaikka	2	323103	6886880	3505370
10	Laihalampi 1	kivikautinen	asuinpaikka	2	323103	6884750	3504030
11	Laihalampi 2	kivikautinen	irtolöytöpaikka	3	323103	6885000	3503810
12	Pyttylahti	kivikautinen	asuinpaikka	2	323103	6884990	3504160
13	Pennankangas	ajoittamaton	pyyntikuoppia	2	323103	6884950	3504100
14	Orjuu	kivikautinen	asuinpaikka	2	321410	6891820	3499890
15	Aslahdenkangas	kivikautinen	asuinpaikka	2	321410	6891810	3498870
16	Selkienkangas	kivikautinen	asuinpaikka	2	321410	6891780	3497460
17	Pieni-Poikimo 1	kivikautinen	asuinpaikka	2	321410	6894380	3499280
18	Pieni-Poikimo 2	kivikautinen	irtolöytöpaikka	3	321410	6893770	3499340
19	Poikimo 1	kivikautinen	irtolöytöpaikka	3	321410	6895230	3499220
20	Poikimo 2	kivikautinen	irtolöytöpaikka	3	321410	6895040	3499200
21	Keronlampi	historiallinen	tervahautoja, hiilimiiluja	2	323102	6879300	3503930
22	Munninsaari	historiallinen	hautapaikka hautasaaret	2	323103	6882280	3500190

## Haukivuoren arkeologinen inventointi 2006

### Yleiskartta

Karttaan on merkitty inventointikohteet 1-22. Karttaan ei ole merkitty niitä aiemmin tunnettuja Haukivuoren kiinteitä muinaisjäänköksiä ja löytöpaikkoja, joita ei tarkastettu inventoinnissa. Numerot 1 (Oininginlampi 1, entinen Oininginlampi) ja 3 (Tervaniemi 1, entinen Tervaniemi) ovat aiemmin tunnettuja kiinteitä muinaisjäänköksiä.



<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
1	Haukivuori	Haukivuori	Oininginlampi 1			1
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 06	Letkunkylä	6884730	3510660	102	6884730	3510660
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat - asumuspainanteet	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>		
1	2			85 01 0001		

## Ympäristö

Asuinpaikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 8,5 km pohjoiseen, Suovunselän itäpuolella, Oininginlammen kaakkoisrannalla. Oininginlampi ja Suovunselkä ovat olleet Kyyveden osia 1800-luvulle asti. Maasto on hiekkakangasta. Paikalla on lammen rannan suunnassa noin 200 m pitkä ja 50 m leveä Valtion rautateiden hiekkakuoppa.

## Kohde

Ensimmäiset asuinpaikkaan viittaavat löydöt havaittiin Valtion rautateiden hiekkakuopan reunalla. Tervalahden kyläkirjan (Tervalahden perinnekirja, Tervalahden kylätoimikunta 1999, s. 12) mukaan tämä tapahtui jo 1950-luvulla, mutta löydöistä ei silloin vielä ilmoitettu. Matti Huurre tarkasti paikan vuonna 1980. Tarkastukseen liittyvät löydöt KM 20748:1-6. Kaksi reikäkiven puolikasta KM 20748:1-2 ovat tervalahtelaisen Jarkko Hämäläisen löytämiä, ja muut löydöt Hämäläisen, haukivuorelaisen opettajan Tauno Piilolan ja Huurteen ilmeisesti tarkastuksen yhteydessä talteen ottamia. Tarkastuksessa asuinpaikkaan viittaavia merkkejä havaittiin kuopan reunoilla sekä lammen että maan puolella hiekkakuoppaa ja koko sen pituudelta.

Leena Lehtinen on tarkastanut asuinpaikan 19.7.1998. Lehtisen mukaan asuinpaikka on kaivettu kokonaan pois siltä alueelta, joka seutukaavaliiton luettelossa on merkitty asuinpaikaksi Huurteen tarkastuksen perusteella. Tämä tarkoittanee varsinaisen rautateiden hiekkakuopan aluetta. Lehtinen ei mainitse, että hiekkakuoppa olisi laajentunut 1980-luvun jälkeen. Tarkastuksen aikaan hiekkakuoppa oli ruohottunut, ja sen keskelle oli syntynyt lampi. Lehtisen mukana oli Eino Häkkinen, joka osoitti maastossa vuonna 1986 toimittamansa kiviesineen KM 23208 löytökohdan. Lehtisen kartalle tekemän merkinnän mukaan se on hiekkakuopan koillispäässä, kuopan kaakkoisreunalla ( $x = 6884\ 78$ ,  $y = 3500\ 71$ ). Paikalta löytyi kvartseja, kun maan pintaa kuorittiin.

Lehtinen teki myös uusia havaintoja asuinpaikan ulottuvuudesta lounaassa, osittain rautateiden hiekkakuopan (karttaliitteessä tila 15:3) ulkopuolella (karttaliitteessä tila 15:10, ainakin silloin vielä samaa tilaa kuin noin kilometrin päässä idässä sijaitseva Santamäen talo, jonka maista rautateiden hiekkakuoppa on aikanaan erotettu). Rautateiden hiekkakuopan kaakkoisreunalta, siihen etelästä tulevan tien itäpuolelta löytyi kampakeramiikkaa (löytökohta karttaluonnoksen mukaan  $x = 6884\ 71$ ,  $y = 3500\ 60$ ). Tästä noin 15 m etelään hiekkakuoppaan menevän tien itäpuolelta (rautateiden alueen ulkopuolelta) löytyi asumuspainanteeseen tehdystä koekuopasta tyypillistä kampakeramiikkaa. Karttaluonnoksen mukaan asumuspainanne on tieltä 6 m itään, karttaliitteessä näkyvän asuinrakennuksen



länsipuolella ja 11 m itään saunamökistä, joka sijaitsee pienen lammen itäpuolella (saunamökkiä ei ole karttaliitteessä). Painanteen sijainti on  $x = 6884\ 69$ ,  $y = 3500\ 60$ . Lisää löytöjä tuli vielä asumuspainanteesta lounaaseen, ilmeisesti kohdista  $x = 6884\ 67$ ,  $y = 3500\ 54$  ja  $x = 6884\ 66$ ,  $y = 3500\ 50$ . Viimeksi mainitut kaksi koordinaattipistettä perustuvat Lehtisen käsin piirrettyyn karttaluonnokseen, joka pitää yhtä maaston kanssa. Sen mukaan jälkimmäinen löytökohta on pienen pyöreähkön hiekkakuopan länsiosassa, ja edellinen siihen itäkoillisesta tulevan tien eteläleikkauksessa. Pieni pyöreä hiekkakuoppa näkyy myös karttaliitteessä, mutta se on nyt (ilmeisesti jo vuonna 1998) yhtä kuoppaa koillisessa olevan pienen lammen ympäristön kanssa. Lehtisen sanallisen kuvauksen mukaan viimeksi mainitut löytökohdat olisivat lähempänä asumuspainannetta (30-40 m päässä), mutta alue on kokonaan kaiveltua. Lehtisen peruskarttaliitteeseen löytökohdat on taas merkitty huomattavasti kauemmas lounaaseen, mutta siellä oleva soistunut vesijättö ei ole sopivaa asuinpaikaksi.

Aluetta tarkastettiin inventoinnissa 26.10.2006. Rautateiden vanha hiekkakuoppa on nykyisin metsittynyt, ja sen reunat sammaloituneet, joten sen reunoja ei tutkittu tarkemmin. Kuopan reunoilla saattaa olla jäljellä asuinpaikkajäänteitä lähinnä kaakkoispuolella. Lammen puolella luoteessa on jäljellä vain vanhan rantatörmän rinnettä, mutta sen päällä ollut asuinpaikka on kaivettu pois. Rautateiden alueen lounaispuolella oleva alue näytti olevan Lehtisen kuvaamassa kunnossa, mutta hänen mainitsemiaan löytökohtia ei tarkemmin tutkittu. (Lehtisen tarkastuskertomus saatiin käyttöön vasta maastotöiden jälkeen.) Lehtisen lounaisimmista löytöpaikoista etelään maasto jatkuu samanlaisena tasaisena hiekkakankaana, jota lännessä ja etelässä rajoittaa karttaliitteessä näkyvän 102,5 m mpy korkeuskäyrän kohdalla kulkeva matala rantatörmä. Asuinpaikka saattaa jatkua etelämmäs tämän törmän reunalla. Likimain kohdassa  $x = 6884\ 58$ ,  $y = 3500\ 52$  havaittiin epämääräinen painanne, joka saattaa olla asumuspainanne, mutta myös uudempi kuoppa. Siihen ei tehty koekuoppia. Idempänä tarkastettiin asuinpaikalta etelään jatkuvan harjanteen länsirinnettä kynnettynä olleella pellolla. Kohdalta  $x = 6884\ 53-55$ ,  $y = 3510\ 62-64$  löytyi pari kvartsi-iskosta. Löytökohta on hieman edellä mainittuja löytökohtia ylempänä ( $z = 105$ ). Kauempana kaakossa ei kuitenkaan havaittu mitään asuinpaikkaan viittaavaa, vaikka peltoa tarkastettiin Tervalahden talon tontin laidalle saakka.

## Löydöt

KM 20784:1-6 kaksi reikäkiven puolikasta, hiomakiven kappale, palanutta luuta, kvartsi-kaavin, kvartsi-iskoksia

KM 23208 oikoteräinen kirves

KM 31340:1-7 kampakeramiikkaa, piitä, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta

KM 36355:1-2 kvartsikaapimen katkelma (?), kvartsi-iskos

## Tutkimukset

1980 tarkastus Matti Huurre

1986 irtolöytö Eino Häkkinen

1998 tarkastus Leena Lehtinen

2006 inventointi Antti Bilund

## Huomautuksia

Kohteen entinen nimi on Oininginlampi. Nimeksi on muutettu Oininginlampi 1, koska inventoinnissa lähistöltä löytyi uusi asuinpaikka, jonka nimeksi valittiin Oininginlampi 2.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
2	Haukivuori	Haukivuori	Oininginlampi 2			1
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 06	Letkunkylä	6884990	3510690	103-104	6884990	3510690
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>			<b>Ajoitus</b>			
asuinpaikat - asumuspainanteet			kivikautinen			
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>		<b>Mj-tunnus</b>			
1	2		1000 00 6632			

### Ympäristö

Asuinpaikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 8,9 km pohjoiseen, Suovunselän itäpuolella, Oininginlammen itärannalla. Oininginlampi ja Suovunselkä ovat olleet Kyyveden osia 1800-luvun järvenlaskuun asti. Oininginlammen itäisimmän lahden pohjoispuolella on luoteeseen suuntautuva noin 200 m pitkä ja 100 m leveä hiekkaharjanne. Matala notkelma erottaa sen etelässä Oininginlammen kaakkoisrannalla olevasta laajemmasta harjanteesta ja kaakossa olevasta laajasta mäestä. Pohjoisessa ja idässä harjannetta ympäröi alava suoperäinen maasto. Harjanteen lounaisrinteen alla, noin tasolla 103-104 m mpy, on noin 30 m leveä, koko harjanteen pituinen tasanne, jolla asuinpaikka sijaitsee. Sitä rajoittaa lammen puolella järvenlaskun aikainen rantatörmä. Maasto harjanteella ja tasanteella on ehjää. Törmän tienoilla ja sen alla vesijätöllä on vanhoja kaivantoja. Harjanteella kasvaa avaraa mäntymetsää. Harjanteen kaakkoispäässä, noin 100 m asuinpaikalta itäkaakkoon on omakotitalo. Sinne tulee tie etelästä, Oininginlammen eteläpuolitse kulkevalta Pohjalahdentieltä.

### Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 26.10.2006. Tasanteen keskellä havaittiin asumuspainanne. Se sijaitsee 20 m päässä rantatörmästä ja noin 10 m päässä tasanteelta nousevan rinteeseen juurelta. Painanne on pyöreä, noin 6 m läpimittainen ja 30 cm syvä. Sitä ympäröi matala reunavalli. Painanteen keskipisteestä noin puoli metriä itään tehdystä 25 cm läpimittaisesta koekuopasta löytyi asbestisekoitteista keramiikkaa, kvartsi-iskos ja palanutta luuta. Asuinpaikkaa ei löytöjen perusteella voi ajoittaa tarkemmin kuin kivi- tai varhaismetallikautiseksi. Asuinpaikan laajuutta asumuspainanteen ympäristössä ei myöskään voi arvioida ilman laajempia tutkimuksia. Tasanne jatkuu samanlaisena ja asuinpaikaksi hyvin sopivana yli 50 m luoteeseen ja kaakkoon. Asumuspainanteesta 45 m luoteeseen havaittiin reunavallillinen, pyyntikuoppaa muistuttava kuoppa. Kuopan alaosa oli kuitenkin vielä lähes pystyseinäinen ja suorakulmainen, joten kuoppa ei todennäköisesti ole kovin vanha, ja sen funktiokin on tuntematon.

### Löydöt

KM 36356:1-3 saviastianpaloja, kvartsi-iskos, palanutta luuta

### Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund



Oininginlampi 2. Asuinpaikan maastoa kuvattuna kaakkoon. Kuvan keskellä on karttalaukku koekuopan kohdalla asumuspainanteessa. Taustalla oikealla Oininginlampi ja sen takana harjanne, jolla sijaitsee asuinpaikka Oininginlampi 1. Taustalla vasemmalla näkyy puiden välistä harjanteiden välisessä notkelmassa oleva omakotitalo.



Oininginlampi 2. Asumuspainanne etualalla kuvan keskellä (koekuopan kohdalla oleva karttalaukku pilkottaa keskellä olevan männyn takaa). Taustalla näkyy Oininginlampi. Kuvattu etelään.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
3	Haukivuori	Haukivuori	Tervaniemi 1			1
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 06	Letkunkylä	6884000	3510200	102	6884000	3510200
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>				<b>Mj-tunnus</b>	
1	2				85 01 0009	

## Ympäristö

Asuinpaikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 7,9 km pohjoiseen, Suovonselän itärannalla, Oininginlammen ja Tervalahden välisen Tervaniemen etelärannalla. Oininginlampi ja Suovonselkä ovat olleet Kyyveden osia 1800-luvun järvenlaskuun asti. Tervaniemi on tällöin ollut nykyistä selvemmin veden ympäröimä niemi, joka on ollut yhteydessä manteeeseen vain kapealla kannaksella koillisessa.

Tervaniemi on hiekkakangasta. Pohjoisosassa on korkeampi harjanne, mutta niemen reunat ovat hyvin alavaa maata. Reunoja kiertää järvenlaskun aikainen rantavalli, joka seuraa 102,5 m mpy korkeuskäyrää. Rantavallin sisäpuolella oleva alava, tasainen maa on ilmeisesti ollut soistunutta ennen järvenlaskua. Pohjoisosan harjanteen alarinteilla on myös muita rantamuodostumia. Niemen tyven poikki kulkee lännestä itään Tervalahdesta Pohjalahteen menevä päätie. Siltä erkanee etelään kaksi tietä, jotka menevät niemen etelärannalla oleville kesämökeille. Yksi tie kulkee niemen länsirantaa pitkin rantavallin länsipuolella vesijätöllä. Toinen tie kulkee niemen itäosassa, mutta rantavallin sisäpuolella. Itäistä tietä ja vähäisiä vanhoja hiekkakuoppia lukuun ottamatta niemen sisäosa on ehjää metsämaastoa. Etelärannalla olevat viisi kesämökkiä ovat rantavallin eteläpuolella vesijätöllä.

## Kohde

Markus Laurén on löytänyt paikalta palan tyypillistä kampakeramiikkaa vuonna 1985. Seuraavana vuonna Matti Huurre tarkasti löytöpaikan ja otti talteen liuskeisen siimanpaimon, palan asbestikeramiikkaa, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta (KM 23209:1-4).

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 18.10.2006. Huurteen mukaan asuinpaikka on noin 30 m rannasta. Asuinpaikkalöydöt ovat tulleet esille alueella olevan tien varresta. Kohdetta on hiekkaa otettaessa pengottu. Näiden tietojen ja ilmoitetun koordinaattipisteen perusteella löytökohta oli tunnistettavissa. Rantavallissa on ilmoitetulla kohdalla etelään pistävä niemeke, jonka eteläpuolitse karttaliitteeseenkin merkitty tie kiertää. Niemekkeen kärjessä on noin 10 m läpimittainen kuoppa, josta ilmeisesti on joskus otettu hiekkaa. Nykyisin kuoppa on kasvillisuuden peittämä ja rantavallin päällys ja sen sisäpuolinen alue lähiympäristössä ehjää metsämaastoa. Paikalla ei siis nyt ollut maan pinnalla havaittavissa mitään asuinpaikkaan viittaavaa, eikä ilman koekuopitusta ole pääteltävissä miten paljon asuinpaikkaa on jäljellä. Asuinpaikka rajoittuu todennäköisesti rantavallin päälle, sillä sen pohjoispuolinen alava alue on esihistoriallisella ajalla luultavasti ollut asuinpaikaksi liian kosteaa, ja eteläpuolinen alue veden alla. Valli jatkuu länteen ja itään ja on näissäkin suunnissa varmaankin asuinpaikaksi sopivaa. Toisaalta on hyvinkin mahdollista, että

asuinpaikaksi on valittu nimenomaan vallista etelään pistävä niemeke, jossa tilaa on ollut enemmän kuin kapeammalla vallin osalla.

Tilanne alueella on karttaliitteestä sikäli muuttunut, että asuinpaikan itäpuoliselle (keskimmäiselle) mökille on tehty uusi tie. Se alkaa läntisimmän ja toiseksi läntisimmän (niemekkeen kohdalla olevan) mökin välistä, kulkee koilliseen rantavallin läpi, kiertää alavalla alueella ilmeisesti niemekkeen kohdalla olevan mökin ympärille erotetun tontin pohjoiskulman ja kulkee siitä kaakkoon rantavallin läpi keskimmäiselle mökille. Kohdissa, joissa tie läpäisee rantavallin (noin 30 m niemekkeen kärjestä luoteeseen ja koilliseen) ei näkynyt merkkejä asuinpaikasta.

### **Löydöt**

KM 22895 saviastianpala (Ka II:1)

KM 23209:1-4 siimanpaino, saviastianpala, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta

### **Tutkimukset**

1985 irtolöytö Markus Laurén

1986 tarkastus Matti Huurre

2006 inventointi Antti Bilund

### **Huomautuksia**

Kohteen entinen nimi on Tervaniemi. Nimeksi on muutettu Tervaniemi 1, koska inventoinnin yhteydessä muinaisjäännösrekisteriin merkittiin erillisinä kohteina vuonna 1999 löytyneet asuinpaikat Tervaniemi 2 ja Tervaniemi 3.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
4	Haukivuori	Haukivuori	Tervaniemi 2			1
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 06	Letkunkylä	6884220	3510220		6884220	3510220
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>		
1	1			1000 00 6630		

## Ympäristö

Asuinpaikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 8,1 km pohjoiseen, Suovonselän itärannalla, Oininginlammen ja Tervalahden välisen Tervaniemen länsirannalla. Oininginlampi ja Suovonselkä ovat olleet Kyyveden osia 1800-luvun järvenlaskuun asti. Tervaniemi on tällöin ollut nykyistä selvemmin veden ympäröimä niemi, joka on ollut yhteydessä manteeeseen vain kapealla kannaksella koillisessa.

Tervaniemi on hiekkakangasta. Pohjoisosassa on korkeampi harjanne, mutta niemen reumat ovat hyvin alavaa maata. Reunoja kiertää järvenlaskun aikainen rantavalli, joka seuraa 102,5 m mpy korkeuskäyrää. Rantavallin sisäpuolella oleva alava, tasainen maa on ilmeisesti ollut soistunutta ennen järvenlaskua. Pohjoisosan harjanteen alarinteilla on myös muita rantamuodostumia. Niemen tyven poikki kulkee lännestä itään Tervalahdesta Pohjalahteen menevä päätie. Siltä erkaneet etelään kaksi tietä, jotka menevät niemen etelärannalla oleville kesämökeille. Yksi tie kulkee niemen länsirantaa pitkin rantavallin länsipuolella vesijätöllä. Asuinpaikka on tämän tien varrella rantavallilla. Toinen tie kulkee niemen itäosassa, mutta rantavallin sisäpuolella. Itäistä tietä ja vähäisiä vanhoja hiekkakuoppia lukuun ottamatta niemen sisäosa on ehjää metsämaastoa. Etelärannalla olevat viisi kesämökkiä ovat rantavallin eteläpuolella vesijätöllä.

## Kohde

Leena Lehtinen ja Pirjo Siiskonen ovat löytäneet asuinpaikan maastossa retkeillessään vuonna 1999. Leena Lehtinen on tällöin tehnyt siitä myös tarkastuskertomuksen. Vuoden 2006 inventoinnin yhteydessä tämän tarkastuskertomuksen kopio löytyi Savonlinnan maakuntamuseosta, mutta samalla ilmeni, ettei tarkastuskertomusta löydy museovirastosta, vaikka Lehtinen tarkastuskertomuksen liitteenä olevassa lähetekirjeessä mainitsee sen sinne lähettävänsä samalla kuin muillekin lähetteessä mainituille. Kohde merkittiin muinaisjäännösrekisteriin vuoden 2006 inventoinnissa. Lehtinen sanoo lähetekirjeessä lähettävänsä vuoden 1999 tarkastuslöydöt museovirastoon samassa postituksessa kuin tarkastuskertomuksen. Löytöjen nykyinen olinpaikka on tuntematon.

Lehtisen tarkastuskertomuksen mukaan asuinpaikka sijaitsee rantatörmän päällä, 40 m itään niemen länsirantaa seuraavasta tiestä ja 45 m itäkaakkoon tien itälaidalla olevasta levikkeestä. Asuinpaikan edustalla tien länsipuolella on Oininginlammesta Suovonselkään laskevan joen suu. Törmän päällä on selvästi ympäristöstään erottuva soikea asumuspainanne. Se on noin 7 m pitkä ja törmän suunnassa 6 m leveä. Lehtinen ja Siiskonen tekivät painanteeseen pohjalle yhden koekuopan (karttaluonnoksen mukaan) hieman sen

keskikohdalta länteen. Koekuopasta löytyi pian pintaturpeen alta 17 palaa keramiikkaa, kivilaji-iskos, kolme kvartsi-iskosta ja yksi epämääräisempi kvartsin pala sekä pienehkö palanut kivi. Keramiikka oli asbestisekoitteista, vaaleaa ja koristamatonta. Lehtisen mukaan se oli lähinnä niin sanottua Pöljän tyyppin myöhäiskivikautista keramiikkaa.

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 18.10.2006. Asumuspainanteen ja sen ympäristön todettiin olevan Lehtisen kuvauksen mukaisessa kunnossa. Paikalle ei tehty koekuoppia, koska vuoden 1999 löytöjen oletettiin olevan tallella. Ulkonäkönsä perusteella painanne näyttää selvältä asumuspainanteelta. Se ja sen lähiympäristö ovat hyvässä kunnossa. Painanne on rantavallilla, ja siitä sisämaahan päin maasto on alavampaa. Asuinpaikan laajuutta painanteen ympäristössä ei voi varmasti päätellä ilman koekuopitusta. Tuntuu kuitenkin todennäköiseltä, että asuinpaikka rajoittuu rantavallille, sillä vallin itäpuolella oleva alavampi maa on todennäköisesti ollut kosteaa ennen järvenlaskua, ja vallin länsipuolella on ollut järvi.

### **Löydöt**

(löytöjen sijainti tuntematon) saviastian paloja (lähinnä Pöljän tyyppiä), kivilaji-iskos, kvartsi-iskoksia, palanutta kiveä

### **Tutkimukset**

1999 tarkastus Leena Lehtinen

2006 inventointi Antti Bilund

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
5	Haukivuori	Haukivuori	Tervaniemi 3			1
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 06	Letkunkylä	6884360	3510450		6884360	3510450
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>				<b>Mj-tunnus</b>	
1	2				1000 00 6631	

## Ympäristö

Asuinpaikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 8,3 km pohjoiseen, Suovunselän itärannalla, Oininginlammen ja Tervalahden välisen Tervaniemen koillisosassa. Oininginlampi ja Suovunselkä ovat olleet Kyyveden osia 1800-luvun järvenlaskuun asti. Tervaniemi on tällöin ollut nykyistä selvemmin veden ympäröimä niemi, joka on ollut yhteydessä manteeeseen vain kapealla kannaksella koillisessa.

Tervaniemi on hiekkakangasta. Pohjoisosassa on korkeampi harjanne, mutta niemen reumat ovat hyvin alavaa maata. Reunoja kiertää aivan niemen tyviosaa lukuun ottamatta järvenlaskun aikainen rantavalli, joka seuraa 102,5 m mpy korkeuskäyrää. Rantavallin sisäpuolella oleva alava, tasainen maa on ilmeisesti ollut soistunutta ennen järvenlaskua. Pohjoisosan harjanteen alarinteillä on myös muita rantamuodostumia. Niemen tyven poikki kulkee lännestä itään Tervalahdesta Pohjalahteen menevä päätie. Siltä erkaneet etelään kaksi tietä, jotka menevät niemen etelärannalla oleville kesämökeille. Yksi tie kulkee niemen länsirantaa pitkin rantavallin länsipuolella vesijätöllä. Toinen tie kulkee niemen itäosassa. Samasta risteyksestä lähtee tie myös pohjoiseen Oininginlammen vanhalla hiekkakuopalle. Risteyksen luoteispuolella on laaja tasainen kenttä, jolla on aiemmin sijainnut Tervalahden kansakoulu. Asuinpaikka sijaitsee tämän tien risteyksen ympäristössä ja etelään lähtevän tien varrella risteyksestä noin 50 m matkalla etelään.

## Kohde

Leena Lehtinen ja Pirjo Siiskonen ovat löytäneet asuinpaikan maastossa retkeillessään vuonna 1999. Leena Lehtinen on tällöin tehnyt siitä myös tarkastuskertomuksen. Vuoden 2006 inventoinnin yhteydessä tämän tarkastuskertomuksen kopio löytyi Savonlinnan maakuntamuseosta, mutta samalla ilmeni, ettei tarkastuskertomusta löydy museovirastosta, vaikka Lehtinen tarkastuskertomuksen liitteenä olevassa lähetekirjeessä mainitsee sen sinne lähettävänsä samalla kuin muillekin lähetteessä mainituille. Kohde merkittiin muinaisjäännösrekisteriin vuoden 2006 inventoinnissa. Lehtinen sanoo lähetekirjeessä lähettävänsä vuoden 1999 tarkastuslöydöt museovirastoon samassa postituksessa kuin tarkastuskertomuksen. Löytöjen nykyinen olinpaikka on tuntematon.

Lehtisen tarkastuskertomuksen mukaan asuinpaikkalöytöjä havaittiin kolmessa kohdassa: tieleikkauksissa itse risteyksessä, asumuspainanteessa siitä noin 20 m etelään ja Tervaniemeen menevän tien itälaidalta 50 m risteyksestä etelään.

Risteyksestä ( $x = 6884\ 39$ ,  $y = 3500\ 46$ , Lehtisen tarkastuskertomuksessa antama pohjoisin koordinaattiarvo  $x = 6884\ 36$  on tältä osin ristiriidassa sanallisen kuvauksen ja kartta-



luonnoksen kanssa) on löytynyt kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta karttaluonnoksen mukaan melko lyhyeltä matkalta (noin 20 m) Pohjalahden tien leikkauksista risteys- lounais- ja luoteispuoilta. Peruskarttaliitteessä ilmeisesti löytöaluetta kuvaavaa viivoitusta on merkitty myös risteys- koillispuolella Pohjalahdentien pohjoiseen leikkaukseen 30-40 m matkalle. Risteys- kaakkoispuolella ei ole leikkauksia, koska maasto laskee siihen suuntaan.

Asumuspainanne sijaitsee risteyksestä noin 20 m etelään, Tervaniemeen menevän tien länsipuolella ( $x = 6884\ 37$ ,  $y = 3500\ 45$ ). Painanne on itäreunaltaan jäänyt tien alle. Painanteen länsireunaan tehdystä koekuopasta löytyi kaksi kvartsi-iskosta. Toisesta siihen tehdystä koekuopasta ei saatu lisälöytöjä.

Kolmas löytökohta oli risteyksestä noin 50 m ja asumuspainanteesta 30 m etelään ( $x = 6884\ 34$ ,  $y = 3500\ 45$  perustuen Lehtisen ilmoittamaan etäisyyteen 50 m risteyksestä etelään, mutta ristiriidassa Lehtisen ilmoittaman asuinpaikan eteläisimmän koordinaatin  $x = 6884\ 28$  kanssa, mistä seuraisi sijainti  $x = 6884\ 28$ ,  $y = 3500\ 43$ ). Paikalla oli Tervaniemen tieltä itään eroava metsätraktorin ajoura, jonka kohdalla maan pinta oli rikkoutunut. Rikkoutuneelta maan pinnalta 3 m matkalta Tervaniemen tien reunasta itään löytyi pieni keramiikan pala, kvartsi- ja kvartsiitti-iskos sekä runsaasti palanutta luuta.

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 18.10.2006. Asumuspainanteen ja muiden löytökohtien todettiin olevan Lehtisen kuvauksen mukaisessa kunnossa. Paikalle ei tehty koekuoppia, eikä löytöjä muutenkaan kerätty, koska vuoden 1999 löytöjen oletettiin olevan tallella. Painanne on, kuten Lehtinenkin toteaa, hiemen epämääräisen näköinen ja muotoinen. Ainakin osittain tämä johtuu sen rikkoutumisesta Tervaniemeen menevän tien vuoksi. Koekuoppalöytöjen vuoksi sitä voidaan kuitenkin pitää melko varmana asumuspainanteena. Lehtisen tarkastuskertomuksen alussa asuinpaikalle antama  $x$ -koordinaattiväli  $x = 6884\ 28-36$  on ristiriidassa sanallisen kuvauksen ja käsin piirretyn karttaluonnoksen kanssa, kuten edellä on esitetty.

Kaikki löytökohdat sijaitsevat Tervalahdesta luoteeseen pistävän suonotkelman reunoilla. Notkelman pohjukka ulottuu risteys- eteläpuolelle niin, että asumuspainanteelta etelään mentäessä Tervaniemen tie laskee jonkin verran notkelmaan ja nousee taas ylös eteläisimmän löytökohdan tienoilla. Tervalahdessa ei ole niemeä reunustavia rantavalleja, kuten Tervaniemen länsi-, etelä- ja kaakkoisrannoilla, joten hiekkakankaan reuna laskee suoraan vesijätölle. Ennen järvenlaskua ja ilmeisesti jo esihistoriallisella ajalla asuinpaikka on siis sijainnut notkossa olleen lahden lounais- ja pohjoisrannoilla, asumuspainanne lahden perällä. Asuinpaikka on ollut matalalla ja kapealla kannaksella, joka on yhdistänyt leveämmän Tervaniemen Tervalahden talon kohdalla olevan harjanteen kautta mantereeseen.

## **Löydöt**

(löytöjen sijainti tuntematon) saviastian pala, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta

## **Tutkimukset**

1999 tarkastus Leena Lehtinen  
2006 inventointi Antti Bilund

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
6	Haukivuori	Haukivuori	Oininginsalo 1			1
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 06	Letkunkylä	6885330	3510530	105-106	6885330	3510530
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>		<b>Mj-tunnus</b>			
1	2		1000 00 6633			

### Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 9,2 km pohjoiseen, Suovonselän itärannalla, Oininginlammen pohjoispuolella, 100 m päässä rannasta. Oininginlampi ja Suovonselkä ovat olleet Kyyveden osia 1800-luvun järvenlaskuun asti. Oininginlammen pohjoispuolella on luoteeseen suuntautuva, noin 400 m pitkä ja noin 200 m leveä mäki. Maaperä on hiekkais-ta. Mäellä kasvaa mäntymetsää. Mäen eteläkulmasta ulkonee matala ja kivinen moreeniharjanne Oininginlammen pohjoisrantaan. Muuten mäen ja lammen valissä on kaistale suota. Mäen luoteispäähän tulee metsäautotie lounaasta Pohjalahdentieltä. Tie kaartaa mäen pohjoisreunaa pitkin ja jatkuu itään. Mäen pohjoispuolella on laajoja soita.

### Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 15.10.2006. Mäen kaakkoispäässä olevan harjanteen kärkeen kaivettiin kolme 25 cm läpimittaista koekuoppaa. Kahdesta löytyi kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Näissä kuopissa oli myös selvästi tummaa, ruskehtavaa likamaata, toisin kuin kolmannessa, löydöttömässä koekuopassa. Löydölliset koekuopat sijaitsivat 8 m päässä toisistaan pienellä tasanteella, jolta rinne laskee suoraan etelään lammenrantasuolle. Koekuoppa 3 oli koekuopan 1 länsipuolella. Koekuopasta 3 5 m pohjoiseen on maamerkiksi sopiva noin metrin läpimittainen maakivi, jonka eteläsivu on pystysuora. Mäen etelä sivua kiertävä traktoriura nousee rinnettä viistosti kiven pohjoispuolitse koilliseen. Löydötön koekuoppa 2 kaivettiin koekuopasta 1 9 m itään, kohtaan, jossa maan pinta alkaa laskea tasanteelta loivasti itään, kohti harjanteen kärkeä.

Maasto asuinpaikalla on ehjää. Asuinpaikka on maaston muotojen perusteella todennäköisesti pienialainen ja rajoittuu muutaman aarin laajuuselle tasanteelle, jolle koekuopat kaivettiin. Ympäristössä on kuitenkin muitakin samanlaisia, pienialaisia, asuinpaikaksi sopivia kohtia. Asuinpaikkaa ei voi inventointihavaintojen perusteella ajoittaa tarkemmin kuin kivi- tai varhaismetallikautiseksi.

### Löydöt

KM 36357:1-3 kvartsi-iskoksia, palanutta luuta

### Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund



Oininginsalo 1. Asuinpaikkatasannetta kuvattuna etelälounaaseen. Koekuoppa 1 on vasemmalla (merkkinä muovikassi). Koekuoppa 3 on kuvan oikeassa reunassa. Tasanteen alla sumu nousee suosta. Taustalla näkyy lammen rantaan ulottuva matala harjanne.



Oininginsalo 1. Asuinpaikkatasannetta kuvattuna itään traktoriuralta. Koekuoppa 1 on taustalla (merkkinä muovikassi). Koekuoppa 3 on kuvan keskellä, 5 m päässä vasemmalla näkyvästä kivistä.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
7	Haukivuori	Haukivuori	Oininginsalo 2			1
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 06	Letkunkylä	6885500	3510310	104-105	6885500	3510310
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>		
1	2			1000 00 6634		

## Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 9,4 km pohjoiseen, Suovonselän itärannalla, Oininginlammen pohjoispuolella, 300 m päässä rannasta. Oininginlampi ja Suovonselkä ovat olleet Kyyveden osia 1800-luvun järvenlaskuun asti. Oininginlammen pohjoispuolella on luoteeseen suuntautuva, noin 400 m pitkä ja noin 200 m leveä mäki. Maaperä on hiekkais-ta. Mäellä kasvaa mäntymetsää. Mäen luoteispäähän tulee metsäautotie lounaasta Pohjalahdentieltä. Tie kaartaa mäen pohjoisreunaa pitkin ja jatkuu itään. Mäen pohjoispuolella on laajoja soita.

Kohdassa, jossa metsäautotie nousee lounaasta mäelle, on tien varrella hiekkakuoppa. Hiekkakuoppa on merkitty peruskarttaliitteeseen, mutta se on nykyisin laajempi pohjoisessa ja ehkä myös idässä. Lisäksi karttaan merkityn hiekkakuopan ja lounaassa olevan suon reunan välissä (korkeuskäyrien 102,5 m mpy ja 105 m mpy välissä) on 10-15 m leveä vanha hiekkakuoppa, joka ulottuu tiestä luoteessa suuren kuopan kaakkoispään tasalle kaakossa. Näiden kuoppien väliin jää kapeimmillaan 10 m leveä ja kaakossa leveämpi ehjä kaistale. Tätä kaistaletta pitkin kulkee suuresta hiekkakuopasta kaakkoon lähtevä traktoriura, joka kiertää mäen etelärinnettä pitkin mäen itäpäähän.

## Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 15.10.2006. Suon laidassa olevan kapean hiekkakuopan kaakkoispäästä ( $x = 6885\ 50$ ,  $y = 3510\ 30$ ) löytyi kuopan reunasta palanutta luuta (KM 36358:1). Löytökohta oli hiekkakuopan suonpuoleisella reunalla olevan irtomaakaasan alla, mutta ehjässä maassa, suolle laskeneen vanhan törmän reunassa. Löytökohdasta 7 m koilliseen, hiekkakuopan koillisreunalle tehdystä koekuopasta ei löytynyt mitään. Seuraava koekuoppa tehtiin ehjään maastoon tästä 8 m kaakkoon, lähelle suolle laskevan törmän reunaa ( $x = 6885\ 50$ ,  $y = 3510\ 31$ ). Siitä löytyi kvartsi-iskos KM 36358:2. Seuraava koekuoppa kaivettiin edellisestä 13 m kaakkoon ( $x = 6885\ 49$ ,  $y = 3510\ 32$ ). Myös siitä löytyi kvartsi-iskos (KM 36358:3). Maa kaikissa koekuopissa oli hienoa kivetöntä hiekkamaata. Löydöllisissä koekuopissa ja palaneen luun löytökohdalla podsolimaannoksen alla oli punertavaa likamaata.

Kaikki koekuopat ja myös palaneen luun löytökohta kapean hiekkakuopan pään toisella puolella ovat 35-40 m pitkällä ja 10-15 m leveällä tasanteella (noin tasolla 104-105 m mpy), jota lounaassa rajaa suolle laskeva törmä ja koillisessa jyrkkenevä mäen rinne. Suon reunassa oleva hiekkakuoppa on osittain tuhonnut 10-15 m matkalta tasanteen luoteispään. Tasanne on voinut olla pitempikin luoteessa, mutta kauempana se on koko-

naan tuhoutunut, eikä siten enää havaittavissa. Kaakossa tasanne häviää, kun rinne muuttuu tasaisesti suolta nousevaksi ja alaosastaan kivisemmäksi. Tasanne on maaperältään ja sijainniltaan erittäin sopiva asuinpaikaksi. Koekuoppien perusteella ainakin koko jäljellä oleva osa näyttää olevan asuinpaikkaa, vaikka löytötiheys ei näytä kovin suuri olevankaan. Maasto on hiekkakuopan rikkoman luoteispään kaakkoispuolella ehjää. Tasannetta pitkin kulkee edellä mainittu suuresta hiekkakuopasta kaakkoon lähtevä traktoriura. Se laskeutuu tasanteella suunnilleen löydöttömän koekuopan ja palaneen luun löytöpaikan kohdalla luoteessa ja kulkee tasanteen yläreunan tienoilla kaakkoon. Tasanteen loppuessa kaakossa se laskeutuu edelleen alemmas lähelle suon laitaa. Maan pinta traktoriuran kohdalla oli inventoinnin aikaan ehjä.

### **Löydöt**

KM 36358:1-3 kvartsi-iskoksia, palanutta luuta

### **Tutkimukset**

2006 inventointi Antti Bilund



Oininginsalo 2. Suon laidan kapea hiekkakuoppa kuvattuna metsäautotieltä kaakkoon. Palaneen luun KM 36358:1 löytökohta on kuopan perällä, oikealla näkyvän irtomaakasan reunan alla. Asuinpaikan ehjä osa on siitä vasemmalle hiekkakuopan takana. Kaakkoisin koekuoppa kaivettiin taustalla rinteellä näkyvän suuren kiven kohdalle, siitä 15 m rinnettä alaspäin eli kuvassa oikealle.



Oininginsalo 2. Asuinpaikkaa kuvattuna ylempää mäen rinteeltä länteen. Palaneen luun löytöpaikka on keskellä kuusen takana. Kaakkoisin koekuoppa on vasemmalla (merkitty muovikassilla).



Oininginsalo 2. Asuinpaikkatasannetta kuvattuna tasanteen kaakkoispäästä traktoriuralta länsiluoteeseen. Kaakkoisin koekuoppa on kuvan keskellä (merkitty muovikassilla). Suole laskeva törmä näkyy vasemmalla.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
8	Haukivuori	Haukivuori	Lintuniemi			1
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 06	Letkunkylä	6883420	3510340	105-107	6883420	3510340
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat - asumuspainanteet	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>		
1	2			1000 00 6635		

## Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 7,3 km pohjoiseen, Suovunselän itärannalla, Tervalahden suun eteläpuolella. Suovunselkä on ollut Kyyveden osa 1800-luvun järvenlaskuun asti.

Asuinpaikka sijaitse laajan pohjoisluoteeseen suuntautuvan harjanteen länsirinteellä, lähellä harjanteen luoteispäätä. Maaperä harjanteella on hiekkaista ja vähäkivistä. Koko harjanteella kasvaa mäntyvaltaista metsää. Noin puolen kilometrin päässä kaakossa kulkee Haloharjuntie (entinen Mikkelin ja Pieksämäen välinen maantie). Siltä niemen kärkeen tulee hiekkatie, jonka nimenä on Lintuniementie. Asuinpaikan nimeksi on tämän perusteella otettu Lintuniemi. Lintuniementie kulkee harjanteen lakea pitkin. Harjanteen poikki kulkevan tilan rajan (karttaliitteessä tilojen 16:59 ja 16:60 välinen raja) kohdalla Lintuniementieltä eroaa länteen rannalle sivutie. Tie kulkee aluksi tilan rajan suuntaisena, mutta kaartuu lähempänä rantaa jonkin verran luoteeseen. Tie loppuu noin 30 m päässä rannasta 10 m x 10 m kokoiseen raivattuun alueeseen. Paikalle on ilmeisesti aiottu rakentaa kesämökki, mutta töitä ei ole aloitettu. Nyt raivattu alue on jo sammaloitunut ja heinittynyt. Raivattu alue on edellä mainitun tilan rajan pohjoispuolelta erotetulla rantatontilla. Tämän tontin pohjoispuolella on vielä toinen tontti, joka on jo rakennettu. Rannalla on saunamökki ja ylempänä harjanteen päällä oli inventoinnin aikaan suuremman rakennuksen työmaa. Lintuniementie loppuu pohjoisemman tontin kohdalle, ja tien päästä menee sielläkin tie rantaan saunamökin luo. (Peruskarttaliitteeseen Lintuniementie on merkitty kärrypolkuna katkoviivalla. Rantaan meneviä teitä, tontteja ja niillä olevia rakennuksia ei ole merkitty karttaliitteeseen.)

## Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 17.10.2006. Eteläisemmällä tontilla olevan raivatun alueen koilliskulmasta löytyi aluksi maan pinnalta noin kahden neliömetrin alalta saviastian pala, pii-iskos sekä kvartsikaavin, -ydin ja -iskos (KM 36354:1-5). Raivattu alue oli muuten jo lähes kokonaan sammaleen ja kasvillisuuden peittämä, eikä muita löytöjä näkynyt. Alueen keskellä oli lisäksi siihen kipattu sorakuorma. Raivatun alueen laidoilla oli vallina alueelta poistettua turvatta ja pintamaata. Näitä kasoja ei tutkittu tarkemmin.

Aivan koilliskulman löytökohdan luoteispuolella ehjällä alueella havaittiin asumuspainanne. Koilliskulman löytökohta näyttää itse asiassa olevan painanteen kaakkoista reunavallia, joka kuitenkin on suurelta osin jäänyt turvekasalle. Painanteen läntiselle eli järven puoleiselle reunavallille kaivettiin noin 25 cm läpimittainen koekuoppa. Siitä löytyi

samanlaista asbestisekoitteista keramiikkaa kuin raivatulta alueeltakin, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta ja pala asbestia (KM 36354:6-9). Painanne on pyöreä, läpimitaltaan noin 8 m ja melko matala, mättäiden ja kantojen vuoksi hieman vaikeasti hahmottuva. Painanne ja raivattu alue sijaitsevat 10-15 m leveällä vähäkivisellä tasanteella. Sen ylä- ja alapuolella rinne on kivisempää. Varsinainen pari metriä korkea rantatörmä on selvästi tasannetta alempana lähellä nykyistä rantaviivaa. Asuinpaikan kohdalla järvenlaskussa syntynyt vesijättö törmän alla on kapea, alle 10 m, toisin kuin pohjoisempana ja etelämpänä samalla rannalla.

Asumuspainanteesta pohjoiseen maasto näyttää jatkuvan asuinpaikaksi sopivana ainakin jonkin matkaa. Pohjoisemmalla tontilla tasanne jatkuu saunamökin kohdalle, noin 30 m asumuspainanteesta pohjoiseen. Siellä rikkoutunutta maan pintaa oli jonkin verran, mutta mitään asuinpaikkaan viittaavaa ei näkynyt. Saunamökin ja tontin rajan väliin yritettiin kaivaa koekuoppaa pariinkin kohtaan tasanteelle, mutta maa oli yllättävän kivistä, eikä siis vaikuttanut erityisen sopivalta asuinpaikaksi. Näyttäisi siis siltä, ettei asuinpaikka ainakaan merkittävässä määrin ulotu pohjoisemmalle tontille.

Myös asumuspainanteesta etelään asuinpaikaksi sopiva tasanne jatkuu useita kymmeniä metrejä. Tontin raja (edellä mainittu karttaliitteessä näkyvä tilojen 16:59 ja 16:60 raja) on noin 20 m raivatun alueen eteläreunasta etelään. Rajalta 15 m etelään kaivettiin koekuoppa. Siitä löytyi kvartsi-iskos ja palanutta luuta (KM 36354:10-11). Löytökohta on samalla tasanteella kuin muut löytöpaikat. Tasanne kuitenkin laskee hieman etelään, joten löytökohta on noin metrin alempana kuin asumuspainanne. Joka tapauksessa näyttää hyvin todennäköiseltä, että asuinpaikka ulottuu yhtenäisenä tasanteella ainakin 60 m matkalle asumuspainanteen pohjoisreunasta eteläisen koekuopan tienoille. Tasanne ei jatku eteläisemmästä koekuopasta etelään enää pitkälle. Kuitenkin etelämpänäkin on törmän reunan päällä muita asuinpaikaksi sopivia kohtia.

Rakennuspaikan raivaus on rikkonut osan asuinpaikkaa. Kuitenkin asumuspainanne on säilynyt ehjänä, ja rikkoutuneen alueen osuus koko asuinpaikasta on pieni. Asuinpaikkaa ei voi löytöjen eikä rannansiirtymisen perusteella ajoittaa tarkemmin kuin kivi- tai varhaismetallikautiseksi. Löytynyt saviastian palat ovat melko pieniä ja koristelemattomia. Veden pinnan korkeus ei ole paikalla ilmeisesti kovin paljon muuttunut koko sinä aikana, kun Kyyvesi on ollut erillisenä järvaltaana, eikä ainakaan enää neoliittisena aikana ja sen jälkeen ennen järvenlaskua. Asuinpaikka on melko korkealla verrattuna järvenlaskua edeltäneeseen järven pintaan, mutta tämä johtuu ilmeisesti vain siitä, että asumuspainanne on haluttu sijoittaa tasanteelle, eikä kiviselle rinteelle alempana ja lähempänä törmän reunaa.

## **Löydöt**

KM 36354:1-11 saviastian paloja, kivilaji-iskos, kvartsiesine, kvartsiydin, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta

## **Tutkimukset**

2006 inventointi Antti Bilund





Lintuniemi. Asuinpaikka kuvattuna ylempää rinteeltä tien suunnassa luoteeseen. Raivattu alue on tien päässä kuusien takana, ja asumuspainanne siitä oikealle. Puiden takana oikeassa laidassa näkyy seuraavan tontin rakennuksia.



Lintuniemi. Löytöaluetta kuvattuna luoteeseen. Vasemmalla raivattu alue. Löydöt KM 36354:1-5 on keskellä näkyvän karttalaukun ympäriltä. Sen takana näkyy muovikassi kenttälapion varressa koekuopan merkinä asumuspainanteen järvenpuoleisella reunalla.



Lintuniemi. Löytöaluetta kuvattuna luoteeseen. Vasemmalla raivattu alue ja asumuspainanne. Tasanne jatkuu asumuspainanteesta oikealle. Taustalla näkyy saunamökki naapuritontilla. Sinne asti asuinpaikka ei näytä jatkuvan.



Lintuniemi. Löytöaluetta kuvattuna etelään. Keskellä on asumuspainanne ja sen oikealla laidalla muovikassi kenttälapion varressa koekuopan merkinä. Taustalla raivattu alue, ja sorakasa sen keskellä. Rinne alkaa nousta kuvan vasemmasta reunasta, ja laskee oikealla kohti rantatörmän reunaa.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
9	Haukivuori	Suonsaari	Pitkäniemi			2
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 03	Kurkisensaari	6886880	3505370	103-105	6886880	3505370
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>				<b>Ajoitus</b>		
asuinpaikat				kivikautinen		
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>		
1	2			1000 00 6636		

### Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 11,2 km pohjoisluoteeseen, Kyyveden Kurkisensaaren luoteiskärjessä olevassa Pitkäniemessä. Kurkisensaari on noin kolme kilometriä pitkä ja kilometrin levyinen. Pitkäniemi on noin 600 m pitkä, tyveltä 150 m leveä ja tasaisesti kärkeen päin kapeneva. Niemen itärantaa pitkin kulkee noin 104-105 m mpy tasolle ulottuva harjanne, jonka itärinne laskee suoraan järveen. Länsirantaa seuraa 102,5 m mpy korkeuskäyrän tienoilla 1800-luvun järvenlaskua edeltävä rantavalli. Näiden välissä niemen keskiosassa maasto on kumpuilevaa, mutta yleensä loivasti länteen laskevaa. Maaperä niemessä on vaihtelevasti kivistä hiekkamoreenia. Niemen tyvellä on molemmilla rannoilla kesämökkejä. Kärkiosa on 400 m matkalta mäntyä kasvavaa metsämaata, ja pohjoisin kesämökki on länsirannalla 350 m kärjestä etelään. Inventoinnin aikaan niemen sisäosa noin 200 m matkalla tästä mökistä pohjoiseen oli laikutettua hakkuualueetta, jossa oli siemenpuiksi jätettyjä mäntyjä.

### Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 25.10.2006. Hakkuualueen laikutusjäljistä löytyi laajalta alueelta kvartseja ja palanutta luuta. Pohjoisempi, pienialainen löytöalue (x = 6886 90-92, y = 3505 35-37) sijaitsi laikutetun alueen pohjoispäässä. Alue voi jatkua ainakin parikymmentä metriä niemen kärkeen päin laikuttamattomalle alueelle. Sitä pohjoisempana maasto näytti kuitenkin muuttuvan niin kiviseksi, ettei se ehkä ole enää asuinpaikaksi sopivaa. Hieman erillään oli eteläisempi noin 40 m pitkä ja 30 m leveä löytöalue (x = 6886 85-89, y = 3505 36-39). Pääosa löydöistä kerättiin tämän alueen itäosasta, niemen itäreunan harjanteelta. Palanutta luuta löytyi vain tämän alueen kaakkoispäästä noin 10 m matkalta. Samalla alueella oli myös palaneita kiviä. Lännessä, rantavalliin liittyvällä kumpareella, koordinaattipisteen x = 6886 87, y = 3505 36 tienoilla, oli jonkin verran kvartseja muista löydöistä erillään. Eteläistä löytöaluetta rajasi lounaassa harjanteen ja läntisen rantavallin välissä alavampi maa, jolla löytöjä ei näkynyt.

### Löydöt

KM 36359:1-4 kvartsiesineen katkelma, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta

### Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund



Pitkäniemi. Asuinpaikkaa kuvattuna laikutetun alueen luoteispäästä eteläkaakkoon. Etualalla on pohjoisempi löytöalue (KM 36359:4). Taustalla eteläisempi löytöalue (KM 36359:1-3), jonka keskellä on puiden välissä vaaleana näkyvä iso kivi.



Pitkäniemi. Asuinpaikan eteläistä löytöaluetta kuvattuna pohjoisluoteeseen, niemen kärkeen päin. Maa on varsin kivistä. Tihein löytökeskittymä on etualalla kuvan keskellä. Vasemmalla oleva suuri vaalea kivi on sama, joka näkyy ylemmässä kuvassa taustalla, kuvan keskellä puiden välissä.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
10	Haukivuori	Häkkilä	Laihalampi 1			3
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 03	Kurkisensaari	6884750	3504030	106-107	6884750	3504030
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>		
1	2			1000 00 6638		

### Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 9,8 km pohjoisluoteeseen, Kyyveden Juurikkaselän länsipuolella, Laihalahden pohjukasta noin 400 m pohjoiseen, Laihalammen itäpuolella. Esihistoriallisella ajalla Laihalahi on ulottunut Laihalampeen asti. Laihalammen ja Kyyveden välissä on harjumuodostumaan kuuluva laaja hiekkakangas, Pennankangas. Kangas on Laihalammen itäpuolella melko tasainen (106-107 m mpy), mutta lammen rannan suuntaisena kulkee kankaan reunalla metrin tai pari kankaan pintaa korkeammalle ulottuva kapea harjanne (harjun laki?). Kankaalta lammen rantaan laskeva rinne on jyrkkä. Lammen itäpuolinen kangas oli inventoinnin aikana laikutettua hakkuualueita, jolla kasvoi harvakseltaan siemenpuiksi jätettyjä mäntyjä. Alueen läpi kulkee pohjoisesta etelään tie. Lammen itärannalla se kulkee länteen laskevan rinteen reunan ja itäpuolella olevan matalan harjanteen välissä.

### Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 13.10.2006. Tien itäpuolelta, sen ja harjanteen laen väliseltä alueelta löytyi laikutusjäljistä kvartsi-iskoksia (KM 36360:1). Löytöalue oli tien suunnassa noin 20 m pitkä ja 10 m leveä. Pohjoisessa, idässä harjanteen toisella puolella ja lännessä tien ja rinteen reunan välisellä kapealla alueella löytöjä ei näkynyt, vaikka näillä alueilla maan pinta oli laikutettu. Sen sijaan etelässä löytöalue todennäköisesti ulottuu pitemmälle. Siellä on jo hieman vanhempaa männyntaimikkoa, jossa maan pinta oli sammaleen peittämä. Tien reunasta matalasta leikkauksesta, noin 20 m päälöytöalueelta etelään, löytyi kuitenkin pari kvartsi-iskosta (KM 36360:2). Tässä yhteydessä on luetteloitu myös kvartsi-iskos KM 36360:3, joka löytyi tien itälaidasta noin 70 m päälöytöalueesta pohjoiseen. Tällä välialueella ei näkynyt mitään vaikka alue oli laikutettu.

Asuinpaikka sijaitsee Pennankankaan laajan pyyntikuoppa-alueen (inventointikohde 13) eteläpäässä. Lähin pyyntikuoppa on välittömästi löytöalueen itäpuolella harjanteen laella, ja muita kuoppia harjanteen itäpuolella tasamaalla ja etelässä ja pohjoisessa harjanteen laella.

### Löydöt

KM 36360:1-3 kvartsi-iskoksia

### Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
11	Haukivuori	Häkkilä	Laihalampi 2			3
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 03	Kurkisensaari	6885000	3503810	108-109	6885000	3503810
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>			<b>Ajoitus</b>			
löytöpaikat - irtolöytöpaikat			kivikautinen			
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>		<b>Mj-tunnus</b>			
1	3		1000 00 6639			

### Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 10,1 km pohjoisluoteeseen, Kyyveden Juurikaselän länsipuolella, Laihalahden pohjukasta noin 700 m pohjoiseen Laihalammen pohjoispuolella. Esihistoriallisella ajalla Laihalampi on ulottunut Laihalampeen asti.

Laihalammen ja Kyyveden välissä on harjumuodostumaan kuuluva laaja hiekkakangas, Pennankangas. Hiekkakankaasta luoteeseen, Laihalammen pohjoispuolelle, ulkonee noin 200 m pitkä ja 50 m leveä harjanne. Harjanne on tasalakinen (108-109 m mpy) ja jyrkkärinteinen. Sen alla Laihalammen rannalla ja harjanteen kärjen ympäri itään ulottuvassa notkossa on suota. Harjanne oli inventoinnin aikana laikutettua hakkuualueetta, jolla kasvoi harvakseltaan siemenpuiksi jätettyjä mäntyjä.

### Kohde

Paikka löytyi inventoinnissa 13.10.2006. Laikutusjäljistä hakkuualueelta löytyi kaksi kvartsi-iskosta noin 40 m päässä toisistaan ( $x = 6885\ 00$ ,  $y = 3503\ 79$  ja  $x = 6884\ 99$ ,  $y = 3503\ 83$ ). Löytökohdat olivat harjanteen lakitasanteen Laihalammen puoleisella reunalla, läntisempi aivan harjanteen kärjessä. Löytöalue on ollut sijainniltaan asuinpaikaksi sopiva Kyyveden pinnan ollessa muutamia metrejä nykyistä ylempänä, ainakin mesoliittisella ajalla. Kun alueelta ei kuitenkaan löytynyt muuta, vaikka havaintomahdollisuudet laikutuksen ansiosta olivat varsin hyvät, ei paikkaa ole ainakaan toistaiseksi syytä pitää asuinpaikkana löytöjen vähäisyyden vuoksi.

Löytöpaikka sijaitsee Pennankankaan laajan pyyntikuoppa-alueen (inventointikohde 13) länsikulmassa. Lähimmät pyyntikuopat ovat iskosten löytökohtien välissä, ja niistä kaakkoon on muita kuoppia pitkin harjannetta.

### Löydöt

KM 36361:1-2 kvartsi-iskoksia

### Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
12	Haukivuori	Häkkilä	Pyttylahti			3
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 03	Kurkisensaari	6884990	3504160	107	6884990	3504160
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat - asumuspainanteet	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>		
1	2			1000 00 6640		

### Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 9,9 km pohjoisluoteeseen, Kyyveden Juurikkaselän länsipuolella, Pyttylahden luoteisessa pohjukassa. Lahti on noin 300 m läpimittainen. Lahden edustalla on laaja Eteissaari, joka peittää suoran yhteyden järven selälle. Saaren ja mantereen välistä johtavat kapeat salmet pohjoiseen ja etelään.

Pyttylahden länsiranta asuinpaikalle asti on harjumuodostumaan kuuluvan laajan hiekkakankaan, Pennankankaan, itäreunaa. Välittömästi asuinpaikan itäpuolella oleva Pyttylahdea pohjoisesta rajaava niemi on kuitenkin kalliopohjaista kivistä moreenimaata. Asuinpaikan kohdalla hiekkakangas on tasaista. Kankaalla kasvaa nuorta mäntymetsää. Kankaan reunalta laskee rannalle lahden pohjukkaan jyrkkä rinne. Ennen 1800-luvun järvenlaskua ranta on ilmeisesti ollut rinteen alla, mutta nyt rinteen juuren ja rannan välissä on noin 40 m alavaa, metsää kasvavaa vesijättöä.

### Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 13.10.2006. Kankaalla, lähellä rantaan laskevan rinteen reunaa, havaittiin asumuspainanteelta näyttävä laakea kuoppa. Painanne on pyöreä, läpimitaltaan 7-8 m, ja melko matala, arviolta 30 cm syvä. Sitä ympäröi matala reunavalli muissa suunnissa, paitsi kaakossa kankaan reunan puolella. Painanteen vieressä sen eteläpuolella on lisäksi pieni pyöreä kuoppa, jonka läpimitta on noin 1,5 m, ja syvyys noin 30 cm. Sen ja painanteen keskipisteiden etäisyys on noin 5,5 m. Kuoppa on pienempi kuin jäljempänä mainittavat pyyntikuopat ja näyttää sijaintinsakin perusteella liittyvän asumuspainanteeseen. Etäisyys painanteen keskipisteestä rantaan laskevan rinteen reunaan on 10 m. Rinne laskee painanteen edustalla arviolta noin 3 m noin 10 m matkalla. Alempana on vielä loivempaa rinnettä, ja sen alla tasaista vesijättöä.

Ensimmäinen noin 25 cm läpimittainen koekuoppa kaivettiin painanteen reunalle, eteläkaakkoon sen keskustasta. Paikka on sektorissa, jossa painannetta ympäröivää reunavallia ei näytä olevan. Maa kuopassa oli hienoa, lähes kivetöntä hiekkaa. Kuopasta löytyi yksi kvartsi-iskos (KM 36362:1). Selkeää värillistä kulttuurikerrosta ei ollut havaittavissa, vaikka hiekka oli sillä tavalla irtonaista ja pehmeää kuin se usein on asuinpaikkojen sekoittuneessa kulttuurikerroksessa.

Toinen koekuoppa kaivettiin painanteen koillisosaan, noin 3 m painanteen keskustasta koilliseen. Siitä löytyi vain kappale hiiltyneeltä vaikuttavaa, erittäin kevyttä, sisältä huokoista ainetta (KM 36362:1). Maa oli samanlaista kuin ensimmäisessä koekuopassa.

Kolmas koekuoppa tehtiin painanteen edustalle, 8 m päähän sen keskipisteestä ja noin 2 m päähän rinteän reunasta. Maalaji oli samanlaista hiekkaa kuin muissakin koekuopissa. Kuopassa oli kuitenkin punertavaa likamaata, ja siinä runsaasti palanutta luuta, enimmäkseen hyvin pieninä muruina. Suurempia luun paloja kertyi 20 (KM 36362:4). Niiden joukossa on sekä nisäkkään luuta että kalan luita. Lisäksi kuopasta löytyi pieni kvartsi-iskos (KM 36362:3).

Neljäs koekuoppa kaivettiin asumuspainanteesta etelään, 10 m päähän sen keskipisteestä. Se oli noin 4 m päässä rinteän reunasta. Kuopasta löytyi yksi kvartsi-iskos (KM 36362:5). Maa oli samanlaista kuin kahdessa ensimmäisessä koekuopassa.

Paikkaa ei voi löytöjen perusteella ajoittaa tarkemmin kuin kivi- tai varhaismetallikautiseksi. Rannansiirtymisenkään perusteella kovin tarkkaa ajoitusta ei ehkä voida antaa. Paikka on kyllä korkealla verrattuna nykyiseen ja järvenlaskuakin edeltävään veden pintaan. Kankaan reuna kuitenkin laskee niin jyrkästi ehkä tasoon 104 m mpy, että rantaviiva on esihistoriallisen ajan loppuun asti ollut jyrkässä rinteessä tai aivan lähellä sen juurta, ja kankaan reuna rinteän päällä riittävän lähellä rantaa sopiakseen asuinpaikaksi.

Asuinpaikka on täysin ehjä. Kaikista koekuopista saatiin löytöjä, vaikka löytötiheys ei niiden perusteella kovin suuri näytä olevan. Kaikki koekuopat olivat asumuspainanteen välittömässä läheisyydessä. Asuinpaikan laajuutta asumuspainanteen ympäristössä ei siis inventointihavaintojen perusteella voi varmasti päätellä. Maasto jatkuu samanlaisena kankaan reunalla noin 30 m koilliseen ja 60 m etelään.

Asuinpaikka sijaitsee Pennankankaan laajan pyyntikuoppa-alueen (inventointikohde 13) itäkulmassa. Lähimmät pyyntikuopat ovat asumuspainanteesta noin 20 m itään (kankaalta rantaan laskevassa rinteessä), 30 m koilliseen (kankaan reunalla) ja 60 m etelään (kankaan reunalla).

### **Löydöt**

KM 36362:1-5 kvartsi-iskoksia, palanutta luuta, orgaanista (hiiltynyttä ?) ainetta

### **Tutkimukset**

2006 inventointi Antti Bilund



<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
13	Haukivuori	Häkkilä	Pennankangas			3
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 03	Kurkisensaari	6884950	3504100	105-112	6884950	3504100
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>			<b>Ajoitus</b>			
työpaikat - pyyntikuopat			ajoittamaton			
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>		<b>Mj-tunnus</b>			
26	2		1000 00 6641			

## Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 10,0 km pohjoisluoteeseen, Kyyveden Juurikaselän länsirannalla, Pyttylahden ja Savilahden kohdalla, 100-400 m rannalta. Pennankangas on harjumuodostumaan kuuluva laaja hiekkakangas. Sitä rajoittavat lännessä Laihalampi ja siitä pohjoiseen jatkuva suonotko. Kangas on melko tasaista maastoa, korkeudeltaan 106-110 m mpy. Reunat laskevat idässä ja lännessä enimmäkseen jyrkkinä Kyyveden rantaan ja Laihalammen notkoon, alle tason 102 m mpy. Lounaasta kankaaseen pistää Laihalammen notkoon liittyvä suonotkelma, ja sen jatkona noin 50 m leveän kankaan takana kaakossa on noin sata metriä pitkä kapea suppa. Kankaalla kasvaa mäntymetsää. Inventoinnin aikana kankaan korkeimmassa keskiosassa kasvoi pienellä alalla vanhaa metsää. Kankaan reunoilla oli pääasiassa taimikkoa ja nuorta metsää, lännessä myös tuoretta, laikutettua hakkuualueita.

Kankaan poikki kulkee pohjoisesta etelään tie. Se eroaa kankaan pohjoisosassa Savilahden taloon menevältä tieltä. Tie kulkee aluksi kankaan koillislaidassa, sitten kankaan korkeimman keskiosan yli luoteisen notkon ja supan välistä ja etelässä kankaan länsilaitaa Laihalammen kohdalla. Etelässä tie yhtyy Laihalahden pään sivuitse Koivusaaren taloon menevään tiehen. Kankaan korkeimmassa osassa on noin hehtaarin laajuinen hiekkakuoppa, likimain puoliksi tien itä- ja länsipuolilla.

## Kohde

Ensimmäiset pyyntikuopat löytyivät inventoinnissa 13.10.2006. Kohdetta kartoitettiin 26.10. ja 28.10.2006. Pyyntikuoppia todettiin tällöin olevan ainakin alueella, jonka äärikoordinaatit ovat  $x = 6884\ 66 - 6885\ 25$ ,  $y = 3503\ 80 - 3504\ 19$ . Pyyntikuoppia havaittiin yhteensä 26 kappaletta. Kuopat olivat yleensä pyöreitä, 2,5-3,5 m läpimittaisia ja noin puolen metrin syvyisiä. Kuoppia ei mitattu ja dokumentoitu yksitellen ajan puutteen vuoksi, ja koska kartoituksen aikaan maan pinta oli jo ohuen lumikerroksen peitossa. Joitakin kuoppien erikoispiirteitä on mainittu jäljempänä olevassa taulukossa.

Kuopat muodostavat selvästi kaksi luoteesta kaakkoon suuntautuvaa jonoa, yhden kankaan länsilaidalle ja toisen itälaidalle. Näiden jonojen luoteispäässä on molemmissa kaksi lähekkäisten kuoppien muodostamaa paria. Lisäksi näiden välissä on epäselvempi jono, joka suuntautuu lähinnä pohjoisesta etelään ja näyttää eteläpäässään yhtyvän läntiseen jonoon. Keskijonon suhde itäiseen jonoon on epäselvempi, koska sen pohjoispäässä kuoppia on harvassa, ja koska hiekkakuoppa ulottuu siellä lähelle pyyntikuoppia ja on saattanut tuhota niitä.

Pyyntikuoppien sijainnit mitattiin GPS:llä. Myös alueen keskellä olevan hiekkakuopan reunat mitattiin samalla, koska kuoppa on nykyisin huomattavasti laajempi kuin 1980-luvulta olevassa peruskarttaliitteessä. Käytettäessä seuraavassa taulukossa mainittuja GPS:llä mitattuja koordinaatteja, on huomioitava, etteivät yksittäiset koordinaattilukemat ole välttämättä tarkkoja mittausten menetelmän epätarkkuudesta johtuen. Taulukkoon on jätetty myös GPS:n antamat korkeuslukemat, joiden vaihtelut ehkä kuvaavat jossain määrin myös x- ja y-koordinaattien tarkkuutta. Kaikki pyyntikuopat numeroa 25 lukuun ottamatta ovat peruskartan ja silmämääräisen arvioinnin perusteella korkeusvälillä 105-110 m mpy. Koska mitatut korkeudet eivät yhtä kuoppaa lukuun ottamatta poikkea tästä yli kymmenellä metrillä, ovat myös koordinaatit todennäköisesti oikein noin 10 m tarkkuudella. Koordinaateissa on kuitenkin epäilemättä 5-10 m virheitä, mikä oli mittaustenkin aikana havaittavissa vertailtaessa lähekkäisille kuopille mitattujen koordinaattien eroja askelmitalla mitattuihin etäisyyksiin. Hieman epätarkkoinakin koordinaateista on kuitenkin hyötyä, sillä kuoppien sijoittuminen laajan alueen eri osiin ja kuoppien muodostamat jononaiset muodostelmat ovat selvästi havaittavissa. Etsittäessä yksittäisiä kuoppia maastossa yhden kuopan koordinaatteihin ei kannata kuitenkaan liikaa luottaa, vaan sen sijaan etsiä useita lähekkäisiä kuoppia, ja verrata niiden muodostamaa kokonaisuutta ja yksittäisten kuoppien koordinaatteja toisiinsa.

numero	x	y	z	huomautus
1	6884993	3503803	106	Muodostaa lähekkäisen parin numeron 2 kanssa.
2	6884989	3503809	108	Muodostaa lähekkäisen parin numeron 1 kanssa.
3	6884965	3503869	102	Muodostaa lähekkäisen parin numeron 4 kanssa.
4	6884962	3503869	107	Muodostaa lähekkäisen parin numeron 3 kanssa.
5	6884928	3503906	109	Sijaitsee kankaan reunan alla rinteessä.
6	6884852	3504001	106	
7	6884730	3504044	107	
8	6884668	3504045	94	Lähellä tien laitaa, osittain rikkoutunut.
9	6885240	3503974	105	Muodostaa lähekkäisen parin numeron 10 kanssa.
10	6885238	3503988	104	Muodostaa lähekkäisen parin numeron 9 kanssa.
11	6885165	3504093	106	Muodostaa lähekkäisen parin numeron 13 kanssa. Matala ja hieman epäselvä kuoppa.
12	6885097	3504117	104	
13	6885162	3504059	108	Muodostaa lähekkäisen parin numeron 11 kanssa.
14	6884777	3504054	106	
15	6884734	3504059	105	
16	6884793	3504087	107	
17	6884805	3504075	106	Matala ja hieman epäselvä kuoppa.
18	6884891	3504080	106	
19	6884989	3504063	104	10-15 m päässä hiekkakuopan itäreunasta.
20	6885099	3504022	108	10-15 m päässä hiekkakuopan koillisreunasta.
21	6884962	3504090	110	Pitkänomainen (ei pyöreä) kuoppa.
22	6884977	3504109	106	
23	6885045	3504151	105	
24	6885012	3504182	101	
25	6884991	3504184	100	Sijaitsee kankaan reunan alla rinteessä.
26	6884924	3504180	100	Sijaitsee kankaan reunassa, toinen laita rinteiden puolella.

Pyyntikuoppia etsittiin sen alueen lisäksi, jossa niitä havaittiin, noin sadan metrin leveydeltä alueen luoteispuolelta ja pyyntikuoppa-alueen ja Kyyveden rannan välistä idässä. Samoin tarkastettiin lännessä tien ja Laihalammen välinen alue peltoon asti etelässä. Pelto ulottuu nykyisin pohjoisemmas kuin karttaliitteessä, eli tiessä olevaan jyrkkään mutkaan asti. Kaakossa jäi ajan puutteen vuoksi tarkastamatta tiheää taimikkoa kaakkoisimpien pyyntikuoppien (numerot 8 ja 26) väliseltä linjalta kaakkoon. Maastollisesti tämä alue on suoraa jatketta pyyntikuoppa-alueelle, joten siellä voi olla lisää pyyntikuoppia. Pyttylahden rantavyöhyke kankaan reunaan asti sisämaassa (105 m mpy käyrälle) kuitenkin tarkastettiin asuinpaikkoja etsittäessä, eikä siellä näkynyt pyyntikuoppia.

### **Löydöt**

-

### **Tutkimukset**

2006 inventointi Antti Bilund

### **Huomautuksia**

Pyyntikuoppa-alueen reunoilla sijaitsevat kivikautiset asuinpaikat Laihalampi 1 (inventointikohde 10) etelässä ja Pyttylahti (inventointikohde 12) idässä sekä kvartsilöytöpaikka Laihalampi 2 (inventointikohde 11) lännessä.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
14	Haukivuori	Nykälä	Orjuu			6
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3214 10	Halkokumpu	6891820	3499890	107-110	6891820	3499890
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>		
1	2			1000 00 6642		

## Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 18,0 km pohjoisluoteeseen, Nykälän sillalta 1,4 km pohjoiskoilliseen, Orjuu-nimisen järven itärannalla, vastapäätä järveen laskevan Nykälänjoen suuta. Orjuu on ollut Kyyveden lahti ennen 1800-luvun järvenlaskua.

Asuinpaikka on laajan mäen länsirinteellä. Mäenharjanne on korkea, enimmäkseen yli 120 m mpy. Rinteellä on tasanne noin tasolla 110 m mpy. Se ulottuu paikoin loivana rinteinä alemmaksikin, noin tasolle 106 m mpy. Sen alapuolella on kuitenkin jyrkkä törmä, joka laskee suoraan soistuneelle rannalle (noin 102 m mpy). Maaperä on enimmäkseen kivistä hiekkamoreenia, mutta rinteellä on paikoin myös kivetöntä, lajittunutta hiekkaa. Tämä johtunee siitä, että Häkkilän niemimaan itälaitaa kulkeva harju suuntautuu Orjuun yli juuri tältä kohti jatkuen siellä Poikimolampien länsipuolitse pohjoiseen. Lajittuneesta aineksesta ei ole muodostunut jyrkälle ja epätasaiselle rinteelle näkyvää harjannetta, mutta hiekkaa on kerrostunut varsinkin notkopaikkoihin.

Rinne on enimmäkseen metsämaata, mutta inventoinnin aikaan suuri osa siitä korkeusvyöhykkeestä, jolla asuinpaikkajäännökset sijaitsevat, oli laikutettuna hakkuualueena. Asuinpaikan keskeisen alueen läpi kulkee kuitenkin rinteellä olevasta talosta luoteeseen suuntautuva, kapea, nykyisin metsitetty rinnepelto. Talo on noin 150 m päässä asuinpaikasta ylempänä rinteellä. Talolle tulee tie idästä Pohjalahdentieltä. Talon luota tulee edelleen tie luoteeseen rannalle asuinpaikan läpi. Nykyinen tie ei kulje talon pihapiirin läpi (kuten karttaliitteessä), vaan kiertää pihapiirin pohjoispuolitse. Tie loppuu venerantaan, joka sijaitsee karttaliitteeseen merkityn polun päässä. (Karttaliitteessä talosta länteen lähtevää kärrytietä ei voi nykyisin maastossa havaita.)

## Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 19.10.2006. Rinteessä noin tasolla 110 m mpy ja osittain muutamia metrejä alempana olevalta tasanteelta löytyi asuinpaikkalöytöjä useista kohdista noin 300 m matkalta.

Pohjoisin löytöalue alkoi tasanteella heti sen pohjoispäästä ja ulottui noin 30 m etelään (KM 36365:1-2, x = 6891 96-99, y = 3499 85-87). Pohjoisessa tasannetta rajaa kivinen, osittain kalliopohjainen niemeke ja idässä kivikkoisena nouseva rinne. Tasanteella maaperä on kivetöntä hiekkaa. Löydöt kerättiin laikutusjäljistä. Etelässä tasannekin muuttuu kivisemmäksi, ja maasto nousee loivasti noin metrin. Tämän kohouman päällä on pieni saunarakennus (ei näy karttaliitteessä).

Likimain saunan kohdalla venerannasta viistosti nouseva tie (karttaliitteessä polku) saavuttaa tasanteen reunan. Niillä tienoin kuluneella tien pinnalla oli pari kvartsi-iskosta. Runsaammin löytöjä oli kuitenkin vasta parikymmentä metriä etelämpänä tien itäpuolella laikutetulla alueella, 25-30 m läpimittaisella alueella. Aluetta rajasivat pohjoisessa (saunan eteläpuolella) ja etelässä (karttaliitteessä näkyvän polunmutkan kohdalla) ylärinteen juurelta tasanteen reunaan asti ulottuvat kivikot. Tämän saunan tasalta etelään sijaitsevan löytöalueen (KM 36365:3-4) koordinaatit ovat  $x = 6891\ 88-93$ ,  $y = 3499\ 87-91$ .

Seuraava löytöalue havaittiin tien (karttaliitteessä polun) mutkan eteläpuolella, edellä mainitulla metsitetyllä, koivikkoa kasvavalla pellolla. Pellolle kaivettiin alueelle  $x = 6891\ 79-82$ ,  $y = 3499\ 88-89$  noin 15 m välein kolme koekuoppaa, joista eteläisimmästä ja pohjoisimmasta löytyi saviastinpala ja kvartsi-iskoksia (KM 36365:5-7) sekä pieni muru palanutta luuta (ei luetteloitu). Keskimmäisestä löytyi kolme iskosmaista kvartsin murua (ei luetteloitu). Koko entinen pelto on samanlaista kivetöntä hiekkamaata, ja asuinpaikka ulottuukin todennäköisesti pellolla laajemmalle alueelle kuin kaivetut koekuopat.

Eteläisimmät löydöt saatiin vielä yli sata metriä entisen pellon eteläpuolelta. Välialue on erittäin kivistä, mutta ainakin osittain viljeltyä moreenimaata. Rinteellä on hyvin suuria viljelyröykkiöitä, jotka ovat osittain rikkoutuneet, kun hakkuualue on muokattu. Kivikkoisen alueen eteläpuolella törmän reunalla oli pienialainen hiekkainen kohta, josta löytyi palanutta luuta laikutusjäljistä (KM 36365:8,  $x = 6891\ 65$ ,  $y = 3499\ 88$ ).

## **Löydöt**

KM 36365:1-8 saviastianpala, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta

## **Tutkimukset**

2006 inventointi Antti Bilund

## **Huomautuksia**

Savonlinnan maakuntamuseossa on Maire Vieruahon Kokkolasta 1980-luvulla (Leena Lehtisen järjestämään Haukivuoren muinaisjäännöskyselyyn vastauksena) lähettämä ilmoitus Orjuun itäpuolella olevasta kivilautisesta asuinpaikasta, joka mitä ilmeisimmin tarkoittaa tätä asuinpaikkaa. Ilmoituksesta ei ilmene onko siihen liittyen tehty lisäselvityksiä tai maastotarkastuksia.

Ilmoittaja kertoo 1960-luvulla löytäneensä useita kampaleimakoristeisia ruukun paloja noin 300 m Puronpäällyksen talosta luoteeseen sijaitsevalta rinnepelloilta. Löytöpaikka oli noin 200 m päässä Orjuun rannasta. Löytäjän isä oli aiemmin löytänyt paikalta samanlaisia ruukun paloja sekä hiottuja kiviesineitä ja sellaisten osia (kirves, keihäänkärkeä muistuttava esine).

Orjuun itärannalla on vain yksi talo, jonka nimeä ei mainita nykyisellä peruskartalla. Löytäjän mainitsema rinnepelto tarkoittaa todennäköisesti nykyisin metsitettyä peltoa, jolle inventoinnissa kaivettiin kolme koekuoppaa. Inventoinnissa löytyi vain pala asbestikeramiikkaa, mutta ei ole syytä epäillä etteikö paikalla olisi myös ilmoittajan mainitsemaa kampaleimakoristeista keramiikkaa. Aiemmin löydettyksi mainittu keihäänkärkeä muistuttava kiviesine voi viitata mesoliittiseen asutukseen. Tämäkin on täysin mahdollista, sillä rantaviiva on ilmeisesti ollut pellon alla olevan korkean törmän kohdalla jo mesoliittiselta ajalta lähtien, ja paikan sijainti siten asuinpaikaksi sopiva.



Orjuu. Asuinpaikan pohjoisosaa kuvattuna Orjuun soistuneelta rannalta venerannan kohdalta itäkaakkoon. Pohjoisin löytöalue (KM 36365:1-2) on kuvan keskellä rinteellä yksinäisten mäntyjen juurella. Oikealla rantametsän puiden takaa pilkottaa saunarakennus, joka on pohjoisimman ja toiseksi pohjoisimman löytöalueen välissä.



Orjuu. Metsitettyä rinnepeltoa kuvattuna rantaan menevältä tieltä etelään. Koekuopat 2 ja 3 (KM 36365:5-7) kaivettiin kuvan keskilinjalle, koekuoppa 1 oikean puoleisen kuusen lähelle.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
15	Haukivuori	Nykälä	Aslahdenkangas			6
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3214 10	Halkokumpu	6891810	3498870	108-109	6891810	3498870
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>		<b>Mj-tunnus</b>			
1	2		1000 00 6643			

## Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 18,5 km luoteeseen, Nykälän sillalta 1,3 km pohjoisluoteeseen, Porsaskoskelle menevän tien varrella. Lännessä on noin puolen kilometrin läpimittainen Aslahti, joka on ennen 1800-luvun järvenlaskua ollut Kyyveden lahti, mutta on nyt kuroutunut lammeksi. Lahden itärantaa reunustaa Aslahdenkangas. Kankaan reuna laskee useita metrejä korkeana törmämäisenä rinteinä rantaan. Törmän päältä maasto nousee loivasti itään. Maaperä on kivisyydeltään vaihtelevaa hiekkamoreenia, paikoin lähes kivetöntä hiekkaa. Kankaalla kasvaa mäntyvaltaista metsää, törmän alla kuusikkoja. Haukivuorelta Nykälän kautta Porsaskoskelle menevä tie kulkee kangasta pitkin pohjoiseen törmän reunan päällä.

## Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 16.10.2006. Tien itäpuolisesta leikkauksesta löytyi runsaasti keramiikkaa. Suurin osa löydöistä (noin 300 g keramiikkaa) löytyi kahden metrin matkalta kohdasta, joka on noin 85 m pohjoiseen päätieltä itään eroavan metsäautotien risteyksestä (x = 6891 81, y = 3498 87). Löytökohta on 8-10 m etelään lähimmästä tien itälaidalla olevasta puhelinpylvästä. Yksittäisiä löytöjä oli leikkauksessa tästä 20 m matkalla etelään ja 15 m matkalla pohjoiseen.

Tien itäpuolinen leikkaus on melko kaukana törmän reunasta, joten se on ehkä asuinpaikan sisämaan puoleisella reunalla, ja asuinpaikka suurelta osin jäänyt tien alle. Maasto jatkuu kyllä asuinpaikaksi sopivana myös tien reunasta itään. Löytöalueen pohjoisosassa ja siitä pohjoiseen noin 30 m matkalla tien ja törmän reunan välissä on lähes 10 m ehjää maata, johon asuinpaikka todennäköisesti ulottuu. Tämän kaistaleen pohjoispää muodostaa niemekkeen, josta törmä kääntyy jonkin verran koilliseen, ja maaperä muuttuu kivisemmäksi. Myös tiessä on samalla kohdalla loiva mutka koilliseen. Kokonaisuutena asuinpaikka on kuitenkin suurelta osin tuhoutunut. Asuinpaikka ajoittuu keramiikan perusteella ainakin tyypillisen kampakeramiikan aikaan, osittain ehkä uudemmaksikin.

## Löydöt

KM 36364:1-9 saviastianpaloja, pii-iskos, kvartsi-iskos

## Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund



Aslahdenkangas. Asuinpaikka kuvattuna tien suunnassa pohjoiseen. Löydöt KM 36364 on kerätty tien oikealla puolella olevasta leikkauksesta, alkaen 15 m päästä lähimmästä pylväästä, suurin osa kuitenkin 10 m päästä seuraavasta pylväästä. Etualalla vasemmalla törmä laskee heti tien reunasta kohti Aslahden rantaa.



Aslahdenkangas. Asuinpaikka kuvattuna tien suunnassa etelään. Löydöt on kerätty kuvan keskeltä tien vasemmasta leikkauksesta. Etualalla vasemmalla maaperä alkaa muuttua kiviseksi. Tien oikealla puolella lehtipuiden alla tien ja törmän reunan välissä on kapea kaistale ehjää maata, jolle asuinpaikka todennäköisesti ulottuu.



<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>	
16	Haukivuori	Nykälä	Selkienkangas			7	
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>	
3214 10	Halkokumpu	6891780	3497460	109	6891780	3497460	
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>				<b>Ajoitus</b>			
asuinpaikat				kivikautinen			
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>			
1	2			1000 00 6645			

## Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 19,3 km luoteeseen, Nykälän sillalta 2,3 km länsiluoteeseen Haapalahden taloon menevän tien varrella. Lännessä on noin kilometrin pituinen umpeen soistunut Haapalahti, joka on ennen 1800-luvun järvenlaskua ollut Kyyveden lahti. Lahden itärantaa reunustaa Selkienkangas. Kankaan reuna laskee useita metrejä korkeana törmämäisenä rinteinä suon reunaan. Törmän päältä maasto on melko tasaista. Maaperä on kivisyydeltään vaihtelevaa hiekkamoreenia, paikoin lähes kivetöntä hiekkaa. Kankaalla kasvaa enimmäkseen nuorehkoa mäntyvaltaista sekametsää. Tuhkaniemestä Haapalahteen menevä kylätie kulkee kankaan laitaa törmän reunan päällä.

## Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 18.10.2006. Aivan Selkienkankaan luoteiskulmasta, tien itäpuolisesta ojan seinämästä löytyi noin 5 m matkalta kvartsikaavin ja kolme kvartsi-iskosta. Löytökohtaa vastapäätä, tien länsipuolelle, tien ja törmän reunan väliselle vajaan 10 m levyiselle alueelle kaivettiin kolme noin 25 cm läpimittaista koekuoppaa. Paikalla on vanha perunakuoppa (noin 3 m x 2 m) tai muu sellainen kaivanto. Kuopat tehtiin sen luoteis- ja eteläpuolelle sekä sen ja tien väliin. Koekuopissa maa oli sekoittunutta, mutta tämä näytti näytti johtuvan aiemmista kaivuutöistä tai muusta maanmuokkauksesta (aiemmasta viljelystä tai metsänistutukseen liittyvästä muokkauksesta). Neljäs koekuoppa kaivettiin löytökohdalta 6 m kaakkoon. Maa oli kivetöntä hiekkamaata, parempaa kuin ojan seinämässä ja tien länsipuolella. Näistä koekuopista ei löytynyt mitään asuinpaikkaan viittavaa.

Asuinpaikka näyttää olevan niukkalöytöinen. Toinen mahdollisuus on, että se on ollut pienialainen, mutta jäänyt lähes kokonaan tien alle. Asian varmistamiseksi tarvittaisiin kuitenkin laajempaa ja laajemmalle alueelle ulottuvaa koekuopitusta. Asuinpaikkaa ei voi inventointihavaintojen perusteella ajoittaa tarkemmin kuin kivi- tai varhaismetallikautiseksi. Rantaviiva on ilmeisesti ollut rinteiden jyrkällä osalla koko esihistoriallisen ajan.

## Löydöt

KM 36363:1-2 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia

## Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund



Selkienkangas. Asuinpaikka kuvattuna etelään. Löydöt KM 36363 on kerätty ojan seinämästä tien vasemmalla puolella olevan puupinon eteläpuolelta. Tien oikealla puolella rinte laskee kankaalta Haapalahden suon reunaan.



Selkienkangas. Asuinpaikka kuvattuna pohjoiseen. Löydöt KM 36363 on kerätty ojan seinämästä 5 m matkalla puupinosta kuvaajaan päin. Tien vasemmalla puolella tasannetta on noin 10 m leveydeltä tien ja rinte reunan välissä. Sinne kaivetuista koekuopista ei saatu löytöjä.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
17	Haukivuori	Nykälä	Pieni-Poikimo 1			5
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3214 10	Halkokumpu	6894380	3499280	105-110	6894380	3499280
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
asuinpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>		<b>Mj-tunnus</b>			
1	2		1000 00 6644			

## Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 20,5 km pohjoisluoteeseen, Porsaskoskelle menevän tien varrella, sen itäpuolella, Pieni-Poikimo –lammen lounaispuolella. Asuinpaikka on harjumuodostumaan kuuluvan laajan hiekkakankaan itäreunalla. Kankaan päällyys on tasainen (hieman yli 110 m mpy). Sen itäreuna laskee melko jyrkästi suolle asuinpaikan kohdalla, loivemmin etelämpänä ja pohjoisempaan. Kankaan ja samalla asuinpaikan koilliskulmassa on kankaan päällyksen tasossa kalliota (ei ole merkitty karttaliitteeseen), joka laskee osittain maapeitteisenä harjanteena pohjoiskoilliseen, noin sadan metrin päässä olevan Pieni-Poikimon etelärantaan. Maantie kulkee kankaalla noin 30 m länteen kankaan itäreunasta. Tien ja kankaan reunan välinen alue on nuorta männyntaimikkoa kasvavaa äestettyä haakkuualueutta. Kankaan itärinteellä ja sen alla suolla kasvaa vanhaa kuusikkoa. Tie laskeutuu asuinpaikan pohjoisosan kohdalla suolle ja leikkaa kankaan reunaa. Kankaan reunassa tien länsipuolella on pieni metsittynyt hiekkakuoppa. Muuten maasto on ehjää.

Pieni-Poikimo (102,7 m mpy) ja kauempana koillisessa oleva Iso-Poikimo (102,4 m mpy) ovat olleet likimain Kyyveden tasossa vielä ennen 1800-luvun järvenlaskua. Koska veden pinta on Kyyveden luoteisosassa epätasaisen maan kohoamisen vuoksi laskenut koko sen ajan, kun Kyyvesi on ollut erillisenä järviaaltaana, on vedenpinta Poikimoiden tienoilla ollut aiemmin korkeammalla. Asuinpaikan edustalle on ulottunut lahti Pieni-Poikimon suunnasta todennäköisesti vielä esihistoriallisen ajan lopulla. Varhaisella kivikaudella hiekkakangas, jolla asuinpaikka sijaitsee on ilmeisesti ollut saari, jota ovat ympäröineet salmet Pieni-Poikimosta lounaaseen Nykälänjoen laaksoon ja etelään Orjuuseen ulottuvissa nykyisin soistuneissa notkoissa, joiden pohjat ovat noin tasolla 105 m mpy.

## Kohde

Asuinpaikka löytyi inventoinnissa 19.10.2006. Kankaan itäreunalta hakkuualueen äestysvaosta löytyi melko runsaasti kvartsi-iskoksia yli sadan metrin matkalta. Löytöalue näytti jakautuvan kahteen osaan, joiden välissä oli noin 30 m löydön vyöhyke. Osittain tämä saattaa johtua vaihtelevista havaintomahdollisuuksista, sillä laikutusjäljet olivat jo monin paikoin sammaloituneet tai heinittyneet.

Eteläisempi löytöalue oli lähes 50 m pitkä ja noin 10 m leveä (KM 36366:2, x = 6894 30-35, y = 3499 30). Alueen eteläpäässä löytöjä oli vain laitimmaisessa äestysvaossa, joten löytöalue voi ulottua ehjään metsään hakkuualueen itäreunan itäpuolelle.

Pohjoisempi löytöalue oli lähes yhtä pitkä, mutta ulottui tasaisella kankaalla selvästi kauemmas itään laskevan rinteiden reunasta (KM 36366:1,  $x = 6894\ 38-42$ ,  $y = 3499\ 27-29$ ). Tämä alue ulottui koillisessa kankaan reunalla oleviin maantasaisiin kallioihin. Pari läntisintä kvartsi-iskosta olivat vain 10 m päässä tiestä. Alue saattaa ulottua länteen kaartuvaa kankaan reunaa pitkin kauemminkin, sillä tien läntisestä leikkauksesta löytyi yksi kvartsi-iskos (KM 36366:3,  $x = 6894\ 41$ ,  $y = 3499\ 23$ ). Tilanteesta ei kuitenkaan saatu inventoinnissa selvää kuvaa, koska laikutus ei ulottunut tien itäpuolella kankaan reunaan asti, ja tien länsipuolella kankaan reunassa on edellä mainittu vanha hiekkakuoppa.

Muista löydöistä erillään, mutta ehkä kuitenkin asuinpaikkaan liittyen havaittiin vielä yksi kvartsi-iskos (KM 36366:4,  $x = 6894\ 49$ ,  $y = 3499\ 28$ ) pohjoisesta löytöalueesta noin 70 m pohjoiseen, kankaan koilliskulmasta Pieni-Poikimon rantaan suuntautuvalla harjanteella. Se löytyi kaatuneen puun juurakon jättämästä kuopasta. Löytökohdan ympäristössä harjanteella on paikoin vain turpeen peittämää kalliota, paikoin hyvää hiekkamaata kallionkoloissa. Vaikka harjanne ei ole tyypillistä asuinpaikkamaastoa, se olisi ehkä sopinut asuinpaikaksi siinä vaiheessa, kun kankaan itäpuolinen notko oli jo soistunut umpeen, mutta Pieni-Poikimo oli vielä Kyyveden lahti. Muutamia muita juurakoita tarkastettiin, mutta mitään muuta asuinpaikkaan viittaavaa ei löytynyt. Paikalle ei kaivettu koekuoppia.

## Löydöt

KM 36366:1-4 kvartsi-iskoksia

## Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund



Pieni-Poikimo 1. Asuinpaikkaa kuvattuna tieltä koilliseen. Eteläisempi löytöalue on kankaan reunalla taimikossa kuvan keskellä olevan korkean männyn juurella. Pohjoisempi löytöalue on kuvan vasemmassa reunassa.



Pieni-Poikimo 1. Asuinpaikan eteläistä löytöaluetta kuvattuna etelään. Etualalla oleva runko on ensimmäisessä kuvassa näkyvä korkea mänty. Löydöt KM 36366:2 on kerätty äestysvaoista hakkuualueen puolelta. Vasemmalla rinne laskee kankaalta itään suolle.



Pieni-Poikimo 1. Asuinpaikan pohjoista löytöaluetta kuvattuna etelälounaaseen kankaan koilliskulmassa olevalta kalliolta. Löydöt KM 36366:1 on kerätty äestysvaoista etualalta. Tihein löytökeskittymä on keskellä olevan kuusen tienoilla. Sen vasemmalla puolella taustalla näkyvä korkea mänty on eteläisen löytöalueen keskellä. Tie kulkee oikealla puhelinlinjan kohdalla.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
18	Haukivuori	Nykälä	Pieni-Poikimo 2			5
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3214 10 Halkokumpu		6893770	3499340	107	6893770	3499340
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>				<b>Ajoitus</b>		
löytöpaikat - irtolöytöpaikat				kivikautinen		
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>		<b>Mj-tunnus</b>			
1	3		1000 00 6646			

### Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 19,9 km pohjoisluoteeseen, Porsaskoskelle menevän tien itäpuolella, Pieni-Poikimo –lammen eteläpuolisen kankaan itäreunalla, 800 m lammesta etelään ja 200 m tieltä itään. Kankaan päällyys on tasainen (hieman yli 110 m mpy). Sen itäreunalla kulkee löytöpaikan kohdalla vain hiukan kankaan pinnan yläpuolelle ulottuva harju, joka on huuhtoutunut pinnaltaan melko kiviseksi. Harjun itäpuolella on sen suuntainen, noin 200 m pitkä ja 50 m leveä notkelma, jonka pohja on soistunut. Sen itäpuolella on kapea hiekkaharjanne (noin 108 m mpy), jonka itärinne laskee soistuneeseen notkoon (105 m mpy). Löytöpaikka sijaitsee tämän hiekkaharjanteen eteläpäässä. Inventoinnin aikana löytöpaikan pohjoispuolella oli nuorehkoa metsää, ja eteläpuolella äestettyä, mutta jo heinittynyttä hakkuualueita.

Koska veden pinta on Kyyveden luoteisosassa epätasaisen maan kohoamisen vuoksi laskenut koko sen ajan, kun Kyyvesi on ollut erillisenä järvaltaana, on veden pinta ollut aiemmin korkeammalla. Ainakin varhaisella kivikaudella löytöpaikan edustalla on ollut avovettä, ja kangas on ilmeisesti ollut saari, jota ovat ympäröineet salmet Pieni-Poikimosta lounaaseen Nykälänjoen laaksoon ja etelään Orjuuseen ulottuvissa nykyisin soistuneissa notkoissa, joiden pohjat ovat tasolla 105-107,5 m mpy.

### Kohde

Paikka löytyi inventoinnissa 24.10.2006. Kvartsikaapimen katkelma KM 36367:1 ja kvartsi-iskos KM 36367:2 löytyivät hakkuualueelta äestysjäljistä noin 10 m päässä toisistaan. Löytöpaikka oli aivan äestetyn hakkuualueen pohjoisreunassa.

Löytöpaikkaa ei löytöjen vähäisyyden vuoksi voi pitää varmana asuinpaikkana. Vaikka äestetyltä alueelta ei löytynyt enempää asuinpaikkaan viittaavia löytöjä, saattaa siltä välittömästi pohjoiseen olevalla metsäalueella olla asuinpaikka. Asian selvittäminen vaatii koekuopitusta, eikä siihen ollut inventoinnin loppuvaiheessa enää aikaa.

### Löydöt

KM 36367:1-2 kvartsikaapimen katkelma, kvartsi-iskos

### Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
19	Haukivuori	Nykälä	Poikimo 1			5
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3214 10	Halkokumpu	6895230	3499220	106	6895230	3499220
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
löytöpaikat - irtolöytöpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>	<b>Mj-tunnus</b>				
1	3	1000 00 6647				

## Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 21,3 km pohjoisluoteeseen, Porsaskoskelle menevän tien varrella sen itäpuolella, 200 m Iso-Poikimon rannalta lounaaseen ja 350 m Pieni-Poikimosta pohjoiseen. Maantien itäpuolella on harjukumpareita. Pohjoisimman kumpareen pohjoispään ympäri sen itäsivulle ja etelämpää edelleen itään Iso-Poikimon rannalle kulkee uudehko tie. (Tietä ei ole karttaliitteessä.) Sen kumpareen puoleisella reunalla on korkea leikkaus koko sillä matkalla, jonka se kulkee kumpareen viertä. Kumpareen laella kasvaa istutettua nuorta männikköä. Tien itäpuolella on alavaa soistunutta maata, joka ulottuu idässä Iso-Poikimon rantaan.

Pieni-Poikimo (102,7 m mpy) ja Iso-Poikimo (102,4 m mpy) ovat olleet likimain Kyyveden tasossa vielä ennen 1800-luvun järvenlaskua. Koska veden pinta on Kyyveden luoteisosassa epätasaisen maan kohoamisen vuoksi laskenut koko sen ajan, kun Kyyvesi on ollut erillisenä järvioltaana, on vedenpinta Poikimoiden tienoilla ollut aiemmin korkeammalla. Kumpareen itäpuolella olevalle alavalle maalle on ulottunut Kyyveden lahti todennäköisesti vielä esihistoriallisen ajan lopulla.

## Kohde

Paikka löytyi inventoinnissa 16.10.2006. Kumpareen pohjoispään ympäri kiertävän tien leikkauksesta löytyi yksi kvartsi-iskos kohdasta, jossa tie kääntyy etelään kumpareen itäsivulle. Iskos näytti olevan alkuperäisellä paikallaan hieman leikkauksen yläreunassa olevan pintaturpeen alareunan alla, kivettömässä hienossa hiekassa. Heti löytökohdan yläpuolella on kumpareen laki, joka vaikuttaa asuinpaikaksi sopivalta. Laki on ilmeisesti ollut tasaista, kivetöntä, hienoa hiekkamaata. Se on kuitenkin aurattu metsänuudistamisen yhteydessä, ja nyt aurausvakojen väleissä on noin puolen metrin korkuisia maavalleja. Paikalle tehtiin yksi koekuoppa, josta ei löytynyt mitään. Maaperä oli maanmuokkauksen vuoksi pahasti sekoittunutta. Löytöpaikkaa ei voi löytöjen vähäisyyden vuoksi pitää asuinpaikkana. Perusteellisempi koekuoppitus saattaisi selventää paikan luonnetta.

## Löydöt

KM 36368 kvartsi-iskos

## Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
20	Haukivuori	Nykälä	Poikimo 2			5
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3214 10	Halkokumpu	6895040	3499200	105-106	6895040	3499200
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
löytöpaikat - irtolöytöpaikat	kivikautinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>		
1	3			1000 00 6648		

### Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 21,1 km pohjoisluoteeseen, Porsaskoskelle menevän tien varrella sen itäpuolella, 150 m Pieni-Poikimon rannalta pohjoiseen ja 350 m Iso-Poikimosta lounaaseen. Maantien itäpuolella on harjukumpareita, joiden välistä lähtee itään Pihlajakallion taloon menevä tie. Tämän tien eteläpuolella olevan harjukumpareen itärinteellä on pieni pelto. Löytöpaikka on pellon yläreunassa. Kumpareen rinne ja pelto laskevat loivasti noin sadan metrin matkalla notkoon, jossa virtaa Pieni-Poikimosta Iso-Poikimoon laskeva oja.

Pieni-Poikimo (102,7 m mpy) ja Iso-Poikimo (102,4 m mpy) ovat olleet likimain Kyyveden tasossa vielä ennen 1800-luvun järvenlaskua. Koska veden pinta on Kyyveden luoteisosassa epätasaisen maan kohoamisen vuoksi laskenut koko sen ajan, kun Kyyvesi on ollut erillisenä järvaltaana, on vedenpinta Poikimoiden tienoilla ollut aiemmin korkeammalla. Löytöpaikan edustalle olevaan notkoon ulottunut Kyyveden lahti todennäköisesti vielä esihistoriallisen ajan lopulla.

### Kohde

Paikka löytyi inventoinnissa 16.10.2006. Pellon ylälaidassa, sen keskellä, oli inventoinnin aikaan parin aarin kokoinen perunamaa. Maalaji paikalla on hienoa kivetöntä hiekkaa. Perunat oli jo nostettu ja perunamaa muokattu. Perunamaalta löytyi kaksi kvartsi-iskosta. Sade oli pessyt maan pinnan, joten havaintomahdollisuudet olivat erinomaiset. Muuta esihistoriallista ei kuitenkaan löytynyt.

Paikkaa ei voi löytöjen vähäisyyden vuoksi pitää asuinpaikkana. Mikäli paikalla on runsaslöytöisempää aluetta, sitä voisi olla lähinnä alempana pellolla. Muu osa pellosta kasvoi kuitenkin inventoinnin aikaan nurmea, joten havaintomahdollisuudet olivat huonot. Ylempänä kumpareella maan pinta on kivisempää, samoin kuin kumpareen muilla rinteillä. Muut rinteet ovat myös jyrkkyytensä vuoksi huonommin asuinpaikaksi sopivia.

### Löydöt

KM 36369 kvartsi-iskoksia

### Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund



<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
21	Haukivuori	Häkkilä	Keronlampi			4
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 02	Kyyvesi	6879300	3506930	104-107	6879300	3506930
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
työpaikat – tervahaudat, hiilimiilut	historiallinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>	<b>Mj-tunnus</b>				
3	2	1000 00 6649				

## Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 3,6 km pohjoisluoteeseen, Kyyveden Hulkonselän luoteisrannalla, Häkkilän niemimaan kärjessä olevan Keronlahden pohjukassa, sen ja Keronlammen välisellä kannaksella. Kannas on noin 150 m leveä. Sen keskellä on noin hehtaarin laajuinen kumpare (laki yli 105 m mpy). Kumpareen itä- ja länsipuolella on lahdesta lampeen ulottuvat alavat notkelmat. Maaperä kumpareella on enimmäkseen melko vähäkvistä hiekkamoreenia. Kannaksella kasvaa vanhaa havupuuvältaista sekametsää.

Keronlampi on noin 300 m pitkä ja 200 m leveä metsälampi. Lammen pinta on tasolla 101,2 m mpy, joten se on ollut osa Keronlahtea ennen 1800-luvun järvenlaskua. Kannas on ilmeisesti ollut tällöin niemeke, jonka kapea (noin 20 m) salmi on erottanut itäpuolisesta rannasta. Kannaksella olevan kumpareen länsipuolisen notkelman pohja on sen verran ylempänä, että se on ehkä ollut kuivaa maata.

Noin sadan metrin päähän lounaaseen tulee metsäautotie. Tien päässä Keronlahden pohjukan länsirannalla on Puulan melontareittiin kuuluva rantautumispaikka keittokatoksiineen, opastauluineen ja muine asiaan kuuluvine rakennuksineen. Toinen metsäautotie tulee kannaksen itäpuolelle noin 150 m päähän.

## Kohde

Muinaisjäännökset löytyivät inventoinnissa 15.10.2006 tarkastettaessa maastoa. Keronlahden ja Keronlammen välisellä kannaksella olevalla kumpareella todettiin kaksi suurta tervahautaa, yksi hiilimiilu ja muutamia pienempiä, tarkoitukseltaan tuntemattomia kuoppia. Tämän tyyppisten jäännösten löytyminen oli odotettavissa aiempien tietojen perusteella (katso huomautukset). Kumpareella olevat jäännökset muodostavat harvinaisen edustavan ja hyvin säilyneen kokonaisuuden.

Kumpareen laen itälaidalla, Keronlammesta kumpareen itäpuolelle pistävän lahdenpohjukan länsipuolella on suuri tervahauta (x = 6879 31, y = 3506 94). Sen läpimitta on 11-12 m. Rakenne vaikuttaa siinä mielessä poikkeukselliselta, että haudan reunat kohoavat ympäröivästä maastosta hyvin korkeina valleina, alarinteen puolella idässä yli metrin korkeuteen, länsipuolellakin lähes metrin. Haudan keskellä olevan kuopan halkaisija vallin harjalta toiselle on noin 7,5-8 m. Kuopan seinämät laskevat reunoilla loivemmin, mutta noin 4,5 m läpimittaisessa keskiosassa jyrkän suppilomaisina. Haudan keskikohdan syvyys vallien reunasta mitattuna lienee noin 2,5 m. Haudan reunalla ei erotu selvää tervanlaskukuoppaa.

Edellä kuvatun tervahaudan eteläpuolella, aivan sen vieressä on hiilimiilun jäännökset ( $x = 6879\ 30$ ,  $y = 3506\ 94$ ). Se on tyyppiä, jossa peitemaa on otettu miilun ympärille kaivetuista pienistä kuopista. Kuoppakehän ulkohalkaisija on 8-9 m. Keskellä oleva varsinainen miilu näkyy 5-6 m läpimittaisena laakeana, kehävallillisena kuoppana.

Kumpareen laen länsireunalla, edellä mainituista jäänteistä noin 40 m länteen on toinen tervahauta ( $x = 6879\ 29$ ,  $y = 3506\ 90$ ). Sen läpimitta on noin 8 m. Kuopan reunoilla on matala kehävalli, ja keskellä 5-6 m läpimittainen ja noin metrin syvyinen suppilomainen kuoppa. Erikoista on, että keskellä oleva kuoppa vaikuttaa neliömäiseltä. Syvyytensä perusteella kuoppa vaikuttaa tervahaudalta. Itäpuolella, missä maan pinta laskee jyrkimmin, on vallin ulkopuolella vähäinen kuoppa, joka saattaisi olla tervanlaskukuopan jäännös.

Tervahautojen välissä ja kumpareen laen eteläpäässä on lisäksi muutamia parin metrin läpimittaisia funktioltaan epäselviä kuoppia. Kumpareelle kaivettiin myös muutamia koe-kuoppia, koska maasto on asuinpaikaksikin sopivaa. Näistä ei löytynyt mitään.

## Löydöt

-

## Tutkimukset

2006 inventointi Antti Bilund

## Huomautuksia

Savonlinnan maakuntamuseossa on Helka Nykäsen lähettämä päiväämätön ilmoitus, jossa kerrotaan useista eri henkilöiden löydöistä tai havainnoista. Yhtenä mainitaan Erkki Mannisen tiedossa oleva suuri hiilihauta Kerolammen-Kerolahden ketveleessä, joka ilmeisesti tarkoittaa tässä kuvattua kohdetta.



Keronlampi. Kumpareen länsilaidalla sijaitseva suuri tervahauta kuvattuna etelään.

<b>Numero</b>	<b>Kunta</b>	<b>Kylä</b>	<b>Nimi</b>			<b>Kartta</b>
22	Haukivuori	Häkkilä	Munninsaari			8
<b>Peruskartta</b>		<b>x</b>	<b>y</b>	<b>z</b>	<b>p</b>	<b>i</b>
3231 03	Kurkisensaari	6882280	350019	102-105	6882280	350019
<b>Muinaisjäännöstyyppi</b>	<b>Ajoitus</b>					
hautapaikat - hautasaaret	historiallinen					
<b>Lukumäärä</b>	<b>Rauhoitusluokka</b>			<b>Mj-tunnus</b>		
1	2			1000 00 6650		

## Ympäristö

Paikka sijaitsee Haukivuoren kirkosta 10,6 km länsiluoteeseen, Kyyveden Munninselällä. Munninselkä on osa Puulavedeltä Kyyveden kautta Naarajoelle ja edelleen Pieksämäellä ulottuvaa vesireittiä. Munninsaari on noin 200 m päässä kilometrin levyisen selän länsirannalta. Lähimmät merkittävämät saaret ovat noin puolen kilometrin päässä, lähempänä on vain joitakin pieniä luotoja.

Saari on noin 200 m pitkä ja sata metriä leveä. Ennen 1800-luvun järvenlaskua veden pinnan yläpuolella ollut osa (102,5 m mpy korkeuskäyrän sisäpuolella) on pienempi, pohjoisesta etelään noin sata metriä pitkä ja 40 m leveä.

Saari on metsämaata, eikä siellä ole rakennuksia. Lähimmillä mannerrannoilla on nykyisin runsaasti kesämökkejä. Lähin maanviljelysasutus lännessä Honkataipaleessa ja myös Häkkilän puolella idässä on melko nuorta, vasta 1800-luvulla syntynyttä. Asutusta on kuitenkin ollut melko lähellä jo historiallisen ajan alussa 1500-luvun puolivälissä. Häkkilän kylässä noin 3 km päässä idässä on tällöin ollut ehkä jo useampiakin taloja. Myös Sikosalon yksittäistalo (nykyisin maarekisterissä Sikosaaren kylä) on ilmeisesti sijainnut suunnilleen samalla etäisyydellä pohjoisessa tai luoteessa.

## Kohde

Munninsaari on paikkakunnalla vanhastaan tunnettu hautapaikkana. Inventoijalle saaresta kertoi ensimmäisenä Haukivuoren kunnan palkkakirjanpitäjä Kari Rämö. Hänen mukansa saaresta kerrotaan löytyneen ihmisen luita, muun muassa pääkalloja. Näiden tietojen osalta Rämö mainitsi lähteenä nyt jo ilmeisesti edes menneen Ilmari Mattilan. Rämön mukaan hautausten luonteesta on esitetty kaksi erilaista käsitystä. Paikkakuntalaisten tietämän mukaan saarta olisi käytetty hautapaikkana sairausepidemian tai –epidemioiden yhteydessä (”rutto”), ehkä 1600-luvulla. Haukivuorella aiemmin (ainakin 1980-luvulle asti) historian opettajana toiminut Tauno Piilola taas on esittänyt, että kyseessä olisivat sotatapahtumiin liittyvät hautaukset. Tämän käsityksensä hän oli perustanut saaresta löytyneeseen sotilaspuvun nappiin tai nappeihin. Rämö kertoi myös, että paikallinen Lionsklubi oli jo vuosikymmeniä sitten vienyt saareen muistokiven. Rämö ei ollut itse käynyt saaresta. Kunnanvirastolla todettiin myös, että saari on nykyisin yleiskaavassa suojeltu (merkintänä SL).

Rämö suositteli tietolähteenä muun muassa VTT Pirjo Siiskosta, joka toimii Mikkelissä Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin johtajana. Hän on syntyisin Haukivuoren Häkkilästä. Opikelujensa alkuvaiheessa Tampereen yliopistossa suomen kieltä opiskellessaan

hän on tutkinut Haukivuoren paikannimistöä ja tässä yhteydessä perehtynyt myös siihen liittyvään perimätietoon. Siiskonen vahvisti Rämön kertomat tiedot. Hän ei muistanut, että nimistötutkimuksen yhteydessä tai muuten olisi tullut esiin muita tietoja saaren käytöstä hautapaikkana. Hän ei myöskään tiennyt mitään kirjallisia lähteitä, jotka kuvailisivat tarkemmin hautauksiin viittavia löytöjä tai olosuhteita, joissa ne ovat tulleet esiin.

Pirjo Siiskonen mainitsi maanviljelijä Tauno Nykäsen Häkkilän kylästä henkilönä, joka on itse käynyt saarella, ja ehkä tietää, onko saarella näkyvissä hautapainanteita tai muuta hautoihin viittaavaa. Nykänen kertoi kyllä käyneensä saarella, mutta vain kerran, ja jo kymmeniä vuosia sitten, kun siellä oli ollut varastoituna kuljetusta odottamassa suuri määrä puutavaraa. Nykänen ei ollut havainnut saarella hautapainanteita tai muutakaan hautalöytöihin ehkä liittyvää (esimerkiksi hiekanottokuoppia, joista hautoja olisi voinut tulla esiin). Nykäsen mukaan saari on kuitenkin hiekkaisen maaperänsä vuoksi hautapaikaksi sopiva, toisin kuin muut lähiseudun saaret, jotka ovat kivisiä ja osittain kallioisia.

Inventoinnin aikana löytyi vain yksi jossain määrin alkuperäisempi kirjallinen lähde, joka kertoo Munninsaaresta. Häkkilän kyläkirjassa (Häkkilä, kylä Kyyveden kainalossa, Häkkilän perinnepiiri 2000, s. 231) on kuva lehtileikkeestä, jossa on Länsi-Savo –lehden yleisöosastossa julkaistu kirjoitus ”Kyyveden Munninsaari”. Leikkeeseen on merkitty julkaisupäivä 29.5., mutta ei vuotta. Tyylistä päätellen leike on ehkä 1970- tai 1980-luvulta. Kirjoituksessa vastustetaan käsitystä, että saarella olisi sotilashautoja (viitaten Länsi-Savon matkailuliitteen juttuun ”muutama päivä sitten”). Tämän käsityksen arvellaan syntyneen ”joidenkin innokkaiden kotiseutuharrastajien kaivauksissa löytämistä sotilaspukuun kuuluneista napeista”. Kirjoittajan mukaan perimätieto kertoo aivan muuta, eikä ruotsinvalloinaikaisista sotatapahtumistakaan paikkakunnalla ole tietoa. Kirjoittaja, Topi Nurmi, kertoo kuulleensa kalastusmatkoilla Munninselällä isoisältään Vilhelm Häkkiseltä (1845-1916), että Munninsaareen oli haudattu isorokkoon kuolleita. Kirjoittaja arvelee isonrokon esiintyneen yleensä 1700-luvulla ja 1800-luvun alussa (mikä viitanee sotilaspuvun nappien oletettuun ajoitukseen). Kirjoittaja muistaa vielä lapsuudestaan, että vanhat ihmiset suhtautuivat Munninsaareen kunnioittavasti ja kammoksuen. Sinne ei sopinut mennä esimerkiksi kalatulille.

Lehtikirjoitus osoittaa, että perimätieto saareen hautaamisesta on peräisin ainakin 1900-luvun alusta. Se myös selittää miten erilaiset käsitykset hautausten luonteesta ovat syntyneet. On valitettavaa, että ainakaan inventoinnin aikana ei saatu tarkempia tietoja ”koti-seutuharrastajien kaivauksista” ja niiden löydöistä tai muistakaan tapauksista, joissa hautauksia on tullut esiin. Myöskään tarkastuskäyntiä saareen ei maastotyöajan lyhyiden ja talven tulon vuoksi ennätetty järjestää. Kuitenkin jo edellä esitetyn, ilmeisesti vanhan, perimätiedon perusteella saarta on syytä pitää vanhana hautapaikkana, ja siten kiinteänä muinaisjäännöksenä. Tulevat tutkimukset toivottavasti selvittävät, milloin ja missä yhteydessä hautauksia on tehty.

## **Löydöt**

(löytöjen sijainti tuntematon) ihmisen luita ?, sotilaspuvun nappi ?

## **Tutkimukset**

2006 inventointi Antti Bilund

